

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt leta 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo ololetno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta 12.—
za četrt leta 6.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemov mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petlitrsta (72 mm):
za enkrat po 15 w
za dvakrat 13 w
za trikrat 10 w
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petlitrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Koroško vprašanje.

Zadnji čas se zopet veliko piše o slovenskem Korotanu. Če bi bil napredek naroda odvisen od tega, koliko papirja se porabi, da se o njem piše, bi bili koroški Slovenci danes najsrečnejši del Jugoslovanov. Največ pišejo o koroških Slovencih seveda liberalni listi, »Narod«, »Dan«, »Edinost«. Njihova logika glede na Koroško je prav tako šepava kakor je v drugih ozirih: Na Koroškem slovenstvo nazaduje — na Koroškem pa vlada zdaj S. L. S. — ergo je nazadovanje koroških Slovencev kriva S. L. S.

Res, da slovenstvo na Koroškem nazaduje. Toda kdor hoče najti za ta pojav vzroke, mora iti nazaj do njegovih početkov. In takrat, ko je koroško slovenstvo začelo nazadovati, ni bilo S. L. S. ne na Kranjskem ne na Koroškem in sploh še nikoder. S tem pa ni rečeno, da je morebiti prejšnje, recimo izključno-nacionalno vodstvo koroških Slovencev tega procesa nazadovanja krivo. Sicer pa je treba tiste, ki sklepajo narobe: da je namreč pod stari nestranskim režimom na Koroškem bilo bolje kakor pod sedanjim »klerikalnim«, opozoriti, da je prejšnje vodstvo koroških Slovencev bilo prav tako katoliško kakor sedanje. Strankarski prepričani so zanesli na Koroško liberalci, ki so v svojem svobodomiselnem teoretiziranju zahtevali, naj se vprašanje vere iz narodnega boja popolnoma eliminira, kar je bilo za Koroško, kjer se je narodni boj vršil po Einspielerjevem zgledu vedno v katoliškem imenu in duhu, nekaj novega in je moralo duhove razburiti.

Stari koroški rodoljubi, kojih delo S. L. S. v isti smeri, pod istimi gesli in na isti način nadaljuje, ne nosijo za nazadovanje slovenskega življa na severni meji nobene odgovornosti. Morebiti bi se bilo dalo v gotovih dobah več praktično delati in menj tožiti, obratiti večjo pozornost na politično izobraževanje in gospodarsko organizacijo ljudstva kakor pa na veselice, toda najbrže bi to ne bilo na rezultatu veliko izpremenilo. Tu delujejo socialni vzroki s silo materialnega zakona. Če kdo primerja n. pr. slovensko južno mejo s severno, bo kmalu uganil, kaj utegne biti poglobitveni vzrok, da doli napredujemo, gori pa nazadujemo. Prvič nima laška

kultura niti približno toliko odporne sile kakor nemška, laški živeli se v naših južnih provincijah sam razkrajajo; proti jugu se vrši naseljevanje našega elementa, proti severu pa ne — vzroki so kajpada gospodarski. Tudi ljudstvo je doli drugačno kakor na severu; na Koroškem kmet narodno krivico po mnogih krajih menj čuti, je dostikrat hladen in se ne da lahko spraviti iz svojega miru; tudi so ondi ljudje jako boječi. In naposled: Kaj pomenijo v parlamentu laški poslanci, kakšno silo pa reprezentira nemškonacionalna zveza? Da se mora vlada na to ozirati in po tem uravnava svojo politiko na jugu in severu, je pa tudi samoposebi umevno.

Kar se pa strankarskega razkola med Slovenci tiče, o katerem sta te dni razmišljala tudi »Mir« in »Gorenjec«, stoji stvar tako, kakor je »Gorenjec« v svoji zadnji številki razložil: Res je, da strankarski boj veliko sil absorbira, da se za narodno mejo morebiti ne stori toliko kakor bi se moglo, a kdo je kriv tega? Slovenci smo se od leta 1848. dalje izrečno v smeri katoliških idealov na vseh poljih razvijali in do leta 1880., ko so začeli med nami poganjati prvi popki liberalizma, ni nobenemu narodnemu voditelju padlo v glavo, da bi narodove sile v dva tabora razcepil. Kdo je vnel konfesionalni boj, ki je, kjerkoli nastopa, izmed vseh bojev najhujši? Ali ne liberalni doktrinarji, ki so se svobodomiselstva nasrkali na Dunaju in Gradcu, pozneje pa v Pragi? Če je torej kdo storil zločin nad obmejnimi Slovenci, ga je liberalizem in nihče drugi. In če že strankarski boj na Kranjskem narodne sile absorbira, kolikoli usodno je bilo to, da se je zanesel liberalizem celo na Koroško! Ustanovili so »Korošca«, začeli na shodih zoper katoliško duhovščino zabavljati in skušajo zadnje čase celo z agitacijo zoper Družbo Sv. Mohorja, ki pa hvalabogu najbrže ne bo imela nobega uspeha. Razdrli so pa liberalci na Koroškem že veliko. Da bi se pa slovensko narodno življenje v liberalni smeri razvijalo, tega katoličani ne smemo in ne moremo trpeti, ker je gotovo, da bi nam liberalizem v nacionalnem oziru bolj škodoval kakor nam škoduje razpor, ki je nastal med nami in ki se bo, kakor upamo, na vsej črti končal z zmago načel katolicizma.

Zdaj pa pridemo do S. L. S. »Mir« je v svojih zadnjih številkah stranki očital, da se za koroške Slovence zado-

sti ne zavzema, da se o njihovih zadevah premalo piše, da se njihova vprašanja smatrajo čestokrat za malenkostna. Ker je naša taktika odnekad ta, da hočemo na vse strani jasnost, da bi se ne skotili kaki spori, bomo o tem odkrito svoje mnenje povedali. Vprašujemo koroško glasilno, kdo je dal iniciativo za S. K. S. Z.? Ali ni ta izobraževalna organizacija dosegla na Koroškem že lepe uspehe? V enem letu je priredila 156 shodov, razpečala nad 8000 knjig med slovensko mladino in od dne do dne bolj intenzivno deluje. Vprašamo nadalje, odkod je prišel impulz za združeno organizacijo koroških Slovencev? Ali niso rezultati tega gibanja, ki je postavilo slovenskega kmeta na lastne noge, zadovoljivi? Kdo je, vprašamo nadalje, poudarjal potrebo solidne mladinske organizacije? Ali ne procvita, ali ne napreduje vedno lepše, ali ne obeta najlepših sadov za prihodnost? Nadalje, ali »Slovenska Straža« nedela zadosti za Koroško? Ali ji ne posveča poglobitveno skrb? Ali je kdaj liberalna narodno-obrambna organizacija toliko za koroško slovenstvo storila?

Slovenski živeli na Koroškem je po neki notranji nuji dozdaj nazadoval. S. L. S. je takoj začela organizirati odpor proti germanizaciji. Sadovi se že kažejo, čez noč pa se preobrat ne da izsiliti. Koroško slovensko ljudstvo se politično probuja, gospodarsko krepi in kulturno izobrazuje. Če je koroških Slovencev danes menj, so pa ti veliko bolj zavedni in trdni. Zlasti se pa izobrazuje mladina. In ta je naš up, naša bodočnost. Pozicija koroškega slovenstva se pa utrja tudi obenem s politično pozicijo celokupnega slovenstva. Da pa se vse slovenstvo politično utrja, to je zasluga S. L. S. in nikogar drugega. To Nemci najbolj čutijo, zato toliko pisana, vpitja in groženj v nemškonacionalnem časopisu. Naj nam »Mir« pove, kdaj so Nemci kazali tolik strah pred probujo celokupnega slovenstva kakor ravno zadnja leta, prvi med vsemi pa ravno koroški in štajerski nemški nacionalci? Ideja slovensko-hrvaške vzajemnosti je tudi koroškim Slovincem v največjo korist. Prišel bo čas, ko bodo Nemci morali z nami paktirati. Na Štajerskem se je čisto resno začelo, pride na vrsto tudi Koroška. Rim se ni zgradil v enem dnevu.

Slovenska delegacija v državnem zboru se je pri vsaki priliki za koroške Slovence z vso odločnostjo zavzemala.

Če se ni vse doseglo, kar si moramo želeli, ni naša krivda. Doseglo pa se bo, samo dela je treba, vztrajnega, smotnega, programatičnega in pa optimizma. Če pa komu to ali ono ni prav, če ima kakšne pritožbe ali pa, če misli, da bi on v tem ali onem slučaju stvar boljše naredil, imamo tozadevne instance, da se spravi stvar v debato. Zato pa imamo stranko. Stranka vendar ni zato, da se samo kima, ampak da vsak poklicani pove svoje mnenje.

Tako si mi to vprašanje predstavljamo.

III. zlet Orlov v Kromerizu.

Slavnostno so vihrale zastave v soboto in nedeljo v Kromerizu. Slavnostno, ker že drugič se je vršil v tem zgodovinskem mestu izlet Orlov. Stiri leta in pol se šele razvija češki Orel, a je dosegel že nepričakovane uspehe. Na prvem zletu, ki se je vršil leta 1909. v Vyškovu, je bilo navzočih 420 Orlov, od katerih jih je nastopilo pri prostih vajah 330. Na drugem izletu v Kromerizu leta 1910. je bilo navzočih že čez 1600 Orlov, Orlic in naraščaja. Telovadilo je pa 576 Orlov, 184 Orlic in 256 naraščaja.

Zadnjo soboto in nedeljo pa se je vršil tretji izlet Orlov in sicer zopet v Kromerizu. Ako primerjamo številke udeležencev, nas osupne sad sistematičnega dela. V soboto popoldne in v nedeljo jutraj je prihitelo okoli 3000 navdušenih Orlov in Orlic v prijazni in gostoljubni Kromeriz z 26 vlaki.

V nedeljo ob tričetrt na devet se je uredil sprevod v vrtu nadškofa kardinala dr. Bauerja, od koder je odšel k službi božji na trgu »Na naměste«. V sprevodu je bilo okrog 2700 udeležencev in sicer 1580 Orlov, 660 Orlic in 440 naraščaja, dalje je bilo v sprevodu 33 zastav, 5 godb, zastopani so bili tudi: Slovenska Zveza Orlov in ameriški češki Orel. Na naměstih je pozdravil navzoče župan Kromeriza, cesarski svetnik g. Veselsky, propovedal je prof. Janda in sv. mašo je daroval č. g. prelat Bařina iz Starega Brna. Glavni sprevod, obhod po mestu, se je izvršil ob 2. uri popoldne v najlepšem redu. Dasiravno je dopoldne med sveto mašo že začelo deževati, se je vreme opoldne spremenilo, tako, da se je ves nadaljni program izvršil nemoten. V slavnostnem sprevodu je bilo Orlov okrog 1900, Orlic 660, naraščaja 420, dalje različne deputacije, vsega skupaj okrog 3300 uniformiranih.

LISTEK.

Ostali bi bili doma.

Lea Fatur.

Smejalo se je nebo, smejala zemlja. V morju luči in svetlobe je ležala vas. Iz okenc belih hiš so kimalo fukcije, je pozdravljali rožmarin potnika, ki je hitel s kovčekom v roki, zagorel, upognjenih ram, skozi vas. Željno je gledal na mirna dvorišča, po katerih se je izprehajala le kurjad, na dim, ki se je dvigal iz dimnikov. Na vratih hiš se je pokazala tu in tam stara ženica, zamazan otrok. Zrli so radovedno za potnikom, za neznanim. Kdo neki je — kam gre? Na sam Mali Šmaren, ko počiva človek in žival . . .

Potnik se je oziral v ženice, v tista znana stara lica, ki so se nagubila še bolj v petih letih, odkar je bil on od doma. Postarala so se — vendar so še za spoznati, one pa ne spoznajo njega, Brencetovega Janeza . . . kaj se je res postaral tako, ali ga je res izpremenil tako pečat, vtisnjen od tujine v mlado lice? Pa dve sta, ki ga spoznata — mati in Lenčka . . .

Potnik si otre oko, vzdihne: »Ljuba tiha vasica! Ista si kot si bila, ko sem odšel v jezi od staršev. Odšel zaradi Lenčke. Obljubila mi je, da me čaka celo življenje.

Vse življenje ni potreba, Lenčka moja. Pet let sem delal in se trudil, stradal. Prvo leto sem pisal pogosto. Pa ko sem se zgubil v skalnato gorovje Sierre Nevade, ko sem iskal tam bogastva za tebe, Lenčka, je bilo pretežno pisati, odgovorov tako nisem dobil. Vendar sem se zanesel na tvojo zvestobo . . . Teško je bilo življenje tamkaj . . . kako sem vzdihal po materi in domu! Izmučen od pekočega solnca, žejen in lačen sem mislil na lahki trud doma, kako je prinašala mati malco na polje, kako me je čakala zvečer postrežba. O, take hipe bi se bil plazil po vseh štirih, da bi videl še enkrat očeta, rodno vas. Hudo mi je bilo za očeta, hudo ves čas. Delati mora mesto mene, najemati — jaz pa v tujini. A zdaj se odpodijo. Poplačam dolg, vzamem Lenico in delala bova z veseljem. Štiritoš kron prinašam. Prištradal, prištrudil sem jih v petih letih. Drugi, bolj izobraženi in izurjeni so si pridobili bogastva v zlatonosnih rudnikih. Meni ni bila sreča mila. Drugi so kupovali kose rudnika in bogatili s prodajanjem zlatonosnih rovov. Jaz pa in drugi, ki so kopali, smo zaslužili kak dan komaj za hrano — včasih še za to ne. Vest mi je očitala take dni: doma bi bil ostal, vzel nevesto, katero so ti izbrali starši, pustil Lenčko. Pa prišli so boljši časi, vračam se in plačam. Pa za težko delo nisem več, začnem kako obrt. Recimo: gostilno, mesarijo. O Amerika nam

izsesa moči. Tam se je, če se ima, dosti in boljše kot pri nas, a dela tudi živinsko.

Pa zdaj je konec težav. Doma sem. Tu je vse po starem. Kupi gnoja krasijo še vedno dvorišča, tam se podira hlev, zraven Grgurinovce pa raste nova hiša. Drevje se je razrastlo. Lipa pri cerkvici se mi zdi bolj košata kot kedaj. Tako fletno je doma. Mali šmaren je. Vse, kar leze in kar gre, je šlo k veliki maši v faro. Tudi Lenčka in moj oče — gotovo. A mati, oni kuhajo doma . . . kako me sprejmejo, kaj poredko? »O, ti Janez ti! Ali si prišel vendar, moj sin? Žal nama je bilo, da si odšel . . .

Tako poredko mati. A jaz jim podarim dolar, da si ogledajo tuji denar, dam očetu za vino. Zmenimo se, da mi dadó čez, snubim Lenčko.

V takih mislih hiti potnik proti koncu vasi. Tam je njegova domačija. Nizka, preprosta hiša, obširno dvorišče. Nizka, preprosta hiša! Koliko krasnih palač je videl tam po svetu. A pred nobeno mu ni zabilo srce tako močno. Nobena palača tega sveta ni njemu, kar mu je ta nizka preprosta hiša. Tako polna sreče za otroka, mladeniču polna nad, za zaljubljenca, ki ni hotel, kar je hotela nujnost, kar sta hotela oče in mati, polna prepira. Da ni slišal očetovega pridušanja, materinih pikrih besed, da ni videl njenih solza, je šel čez vodo, se ognil kregu. A zdaj je zopet tu.

Pozabljeno naj bo, kar je bilo poprej. Vrata so odprta, vabijo. A kaj je to? Nekaj tako tujega je na hiši, pred hišo . . . kaj se je pogospodila mati tako? Nikoli ni imela belih zagrinjal na oknih, nikoli tako lepih cvetic. Pred hišo ni bilo nikoli tako čedno. Tako enakoredno ni nakladal oče drva pred hišo, mesto stare gugajoče se klopi stoji nova, razbite skleda, iz katere je zobala materina kuretina, ni pod klopjo. Po dvorišču ni razmetanega dračja, hlev je nov, pobeljen.

Teško se vleže potniku na srce . . . Pa se ohrabri in vstopi v vežo z glasnim: »Bog daj dobro jutro!«, ki mu pa zamre na jeziku, ko se ozre po kuhinji. Tista in ne več tista kuhinja je to. Na ognjišču gori kot pri materi, v loncih okrog ognja vre kot pri materi o velikih praznikih — a mlada žena, ki sedi pri ognjišču, čese triletnega fantka in giblje z nogo zibelko z manjšim otrokom — to ni njegova mati.

Strmeč gleda sin te hiše v tuje lice, strmeč zre žena v zapanjenega tujca. Slednjič se izvije Amerikancu hripavi glas:

»Moja mati — kje so?«

»Vaša mati?« se čudi mlada žena. Otrok v zibeli zajoče in ona požene zopet zibel.

»Moja mati . . . Brencetovka, gospodinja te hiše,« ponovi on s suhim glasom in gleda obupno v prikupljivi mladi obraz. »Gospodinja te hiše sem jaz,« reče ne-

Po slavnostnem obhodu se je podala cela množica na telovadišče v vrto-
vih nadškofa olomuškega kardinala
dr. Bauerja, kateri je za ta dan Orlom
prepustil svoje velikanske vrtove.

Na telovadišču je pozdravil zbrano
občinstvo predsednik centralnega od-
bora moravsko-sleško-avstrijskega Or-
la, državni poslanec g. Šramek, na
kar se je vršila telovadba. Vseh gledal-
cev se ceni nad 20.000.

Izmed udeležencev naj omenimo
deželnega glavarja moravskega grofa
Otona Serenyija, dalje je bil nav-
zoč bivši državni poslanec grof Jaro-
slav Thun z družino, kardinal in
nadškof olomuški dr. Bauer, brnski
škof grof Paul Huyn, državni po-
slanci Zavoral, Šilinger, Kadl-
čák, Šamalik, Navratil in dr.
Stojan, opata Zavoral iz Straho-
va v Pragi in Bařina, več deželnih
poslancev itd.

Slovenska deputacija Orlov je bila
najprijaznejše sprejeta. Na kolodvoru
jih je pričakovala četa Orlov, njim na
čelu zvezin načelnik Prikrýl, dalje pri-
pravljalni odbor za III. orlovski zlet in
mnogo drugih. Pozdravil je naše Orle
državni poslanec g. Kadlčák, v imenu
Slovencev se je zahvalil brat Hočevár.
Dalje je pozdravil Slovence predsednik
pripravljalnega odbora g. dr. Rumpik,
občinski svetnik g. Ričanek in g. prof.
dr. Zahradniček. Tudi pozneje so bili
Slovenci povsod povod navdušenim
ovacijam, tako, da jim bo III. zlet v
Kromerizu ostal vedno v najlepšem
spominu.

Iz naše vojne luke.

**Odkriti iredentovski naklepi za slučaj
vojske? — Obsodbe mestnih uslužben-
cev. — Žrtve poklica. — Samoumor. —
Eskadra.**

Kakor se čuje, misli vlada vzeti
vse dosedanje mestne naprave v svojo
stalno oskrbo, osobito pa vodovod, pli-
narno in elektrarno. Povod temu so
najbrže stvari, ki so jih v zadnjem ča-
su pri hišnih preiskavah iredentistov
razkrili. Kakor se čuje, je imela ireden-
ta za slučaj vojne naravnost posebne
naklepe. Ko bi se take stvari odkrile
kje na Hrvaškem, bi bil takoj zopet
kak veleizdajski proces na dnevnem
redu. Izdajski škandali laške iredente
se pa potlačijo, kjer se le morejo.

V ponedeljek se je vršila pred ro-
vinjskim sodiščem razprava proti prej-
šnjemu skladiščniku v puljski plinarni
Rudolfu Schallmayerju. Tega obtožen-
ca je tudi smatrati kot žrtev onih biv-
ših poglavarjev laško-liberalne kamo-
re, ki so ga, ko so uvideli, da njihova
zvezda zahaja, skušali z vsemi sredstvi
zapeljati k hudodelstvu krivega pri-
čanja, da bi s tem svoje malverzacije
vsaj deloma pokrili. Zgoraj imenovani
obtoženec je sledil sladkemu nagovar-
janju sedaj v zaporu se nahajajočega
ravnatelja mestnih podjetij inženirja
Lebana. Schallmayer je za tega svojega
malovzornega ravnatelja trikrat pod
prisego ugodno pričal. Preiskava je pa
dognala, da je obtoženec vse trikrat go-
voril pod prisego neresnico in ga je so-
dišče radi tega obsodilo na tri mesece
težke ječe.

Tudi v torek se je vršila pred istim
sodiščem zopet ena razprava, ki se je

pečala z delavcema Mihom Pavličem
in Jožefom Brosino. Tudi ta dva sta se
moralo zagovarjati radi tega, ker sta
govorila neresnico pod prisego. Oba sta
govorila v prilog ravnatelja mestnih
podjetij inženirja Lebana. Tudi ta dva
sta več ali manj Lebanove žrtve, ker
sta se dala od njega zapeljati k hudo-
delstvu krivega pričanja. Obsojena sta
bila Miha Paulič na dva meseca Jožef
Brosina pa na pet tednov težke ječe.

Oni trije podčastniki vojne morna-
rice, o katerih smo poročali, da so, ko
se je pri stroju neka cev razpočila,
vsled zadobljenih opeklin umrli, se pi-
šejo: Peter Čijak, 19 let star, Maksimi-
ljan Appenroth, 21 let star in Rudolf
Kopje, 24 let star. Vse tri ponesrečence
so 9. t. m. z velikimi vojaškimi častmi
pokopali na pokopališču v Šibeniku.
Ob odprtem grobu je imel mons. Cara-
giol pretresljiv govor, v katerem je š-
beniške meščane pozival, da vzamejo v
varstvo grobove, v katerih sedaj poč-
ivajo trupla treh v službi ponesrečenih
podčastnikov. Pogreba so se udeležili:
kontreadmiral Njegovan in Fiedler,
zastopniki vseh vojaških in civilnih
oblasti, tamošnja požarna bramba in
veliko število občinstva.

V samomorilnem namenu si je po-
gnal kroglo v prsa nek podčastnik
podmorskih ladij. Težko ranjenega so
prepeljali v mornarično bolnišnico. Kot
vzrok poskušene samoumora se na-
vaja neka po nedolžnem dobljena ka-
zen.

V torek opoldan je priplula v vojno
luko po končanih vajah cela eskadra.
Na čelu eskadre je priplula jahta »La-
croma« z inšpektorjem vojnega bro-
dovja podadmiralom Hausom na
krovu.

Po obsodbi.

**Izgon dijakov. — Proti časnikarjem. —
Demonstracije v Splitu.**

Zagreb, 13. avgusta.

Kakor smo že poročali, je policija
Vladimira Badalića, Dušana Naranči-
ća, Dolenca in Galogaža, ki so bili v Ju-
kičevem procesu oproščeni, za pet let
iz Zagreba izgnala. Vsi protesti so bili
zastonj, ni se jim dovolil niti rekurz,
ampak so jih do večera držali zaprte v
policijskih zaporih, potem pa pod oro-
žniškim spremstvom spravili stran, češ,
da so nevarni za javni mir in red. Ko
so dospeli na kolodvor, so jih pričako-
vali njihovi branitelji in veliko občin-
stva, katero jim je prirejalo burne ova-
cije, gospodične pa so jih obsipale s
cvetjem. Mladenci so se do solz ganje-
ni zahvaljevali. Policija jih je hitro
spravila v poseben voz. Ko je vlak od-
hajal, so izgnanci mahali z robcí in kli-
cali domoljubne vzklike.

Aretirali so pred sodno dvorano tu-
di dopisnika sarajevskega »Hrvatskega
Dnevnika«, pravnika četrtga semestra
Riharda Mikuli. Obdržali so ga v zapo-
ru, dokler mu niso sporočili policijske
obsodbe, da se izžene za pet let iz Za-
greba. Dovolilo se mu je, da sme do
pravomočnosti pravnega reka ostati v
Zagrebu.

V Splitu so se 12. t. m. zvečer, ko
se je izvedelo o razsodbi v Jukičevem
procesu, vršile velike demonstracije.
Okoli pol 9. ure se je nabralo na obali
do 5000 ljudi, pevajoč narodne pesmi.

Na obali je imel nagovor dr. Andjelino-
vić. Po končanem govoru so začeli de-
monstrantje peti srbsko narodno him-
no. Vpili so različno med njimi: »Živio
bombe in granate!«, »Doli dinastiška
vlada!«, »Živio jugoslovanska republi-
ka!« itd. Nekaj jih je bilo aretiranih.
Srbsko himno je ljudstvo poslušalo z
odkritimi glavami. Ob pol 11. uri je bil
mir v mestu. Pričakujejo se za jutri zo-
pet demonstracije.

Štajerske novice.

Š Shodi S. K. Z. Jutri 15. t. m. ob
3. uri popoldne ima poslanec dr. Franc
Jankovič v prostorih g. Janeza Omer-
zeta v Pečicah pri Podsredi javen shod
S. K. Z. — Zalec. S. K. Z. priredi dne 18.
t. m. po večernicah ob 4. uri javen dru-
štven shod v prostorih g. Nidorferja
p. d. Gorjupa. Govorijo poslanci dr. Ko-
rošec, dr. Benkovič in Terglav.

Š V št. 11. Jutri na Veliko Gospo-
jino, 15. avgusta popoldne priredi Slo-
venska dijaška zveza v št. 11. v Slov-
goricah v »Slovenskem domu« in ta-
mošnjih slovenskih gostilnah Slomš-
kovo slavnost. Pohitimo danes popol-
dne k naši mladini! Ne pustimo jo sa-
mo! Slavnostni govor ima dr. Anton
Ogrizek.

Š Mariborsko okrožje Orlov priredi
v nedeljo, dne 18. t. m. ob priliki mla-
deniškega shoda javno telovadbo.
Pridejo tudi odposlanci nekaterih so-
sednjih okrožij. Po telovadbi se vrši
velika ljudska veselica z mnogovrst-
nim sporedom. Iskreno vabimo tem po-
tom prijatelje telovadbe in poštene za-
bave na našo prireditev. Rodoljubi iz
Maribora in okolice, pridite v častnem
število.

Š Slivnica pri Mariboru. Dne 18.
avgusta se vrši za dekanijo Dravsko
polje mladeniški shod v proslavo 50let-
nice smrti Slomškove in cesarjevega
rojstnega dne. Fantje Dravskega polja
in zelenega Pohorja, skrbimo, da bo ta
dan eden najlepših, kar jih je videla
naša dekanija. Mariborsko okrožje Or-
lov bo imelo na bliž. travniku javno
telovadbo. Pri slavnosti sodelujejo vsa
bližnja naša društva.

Š Polzkušen napad celjskih razgra-
jačev na iz šentjurske slavnosti se vra-
čajoče Orle. Ko so se v nedeljo zvečer z
vozovi vračali Orli iz št. Jurja skozi
Celje v Savinjsko dolino, jih je skušala
v Rotovski ulici v pričo celjskih polica-
jev napasti celjska poulična fakinaža.
Barabe so kazale svojo kulturo s haj-
lanjem in žvižganjem ter hotele napa-
sti voz. Orli so jim krepko odgovarjali
z »Na zdar« in »Živio«-klici. Le hladno-
krvnosti naših savinjskih fantov-Orlov
se imajo pouličnjaki zahvaliti, da mar-
sikatera nemškutarska butica ni oku-
sila krepke orlovske pesti. Nemci sami
so se zgržali nad divjanjem teh huro-
nov. Priča dogodkov je bilo tudi več le-
toviščarjev. En nemški letoviščar se je
celo izrazil sledeče: »Solche Wildlinge
habe ich wohl noch in keiner deutschen
Stadt gesehen als in Cilli«. Res lepe na-
zore o kulturi celjskega nemštva bodo
letoviščarji odnesli iz Celja.

Š Imenovanje. G. provincial kapu-
cinov o. Donat Zupančič v Celju je
imenovan za konzistorialnega sveto-
valca in č. g. gvardian celjskih kapu-

cinov o. Ladislav Hazemali za duhov-
nega svetovalca. Naše čestitke!

Š Zveza gasilnih društev za ljuto-
merski okraj priredi na rojstni dan Nj.
Vel. 18. avgusta povodom dvajsetletnice
članice slavnostno zborovanje s slede-
čim sporedom: 1. Ob pol 8. uri zjutraj
zbirališče domačih društev v logu gosp.
Seršena v Ljutomeru. 2. Ob 8. uri spre-
jem tujih društev. 3. Ob 9. uri sveta ma-
ša, po sveti maši predstava pri politič-
ni oblasti. 4. Ob 10. uri slavnostno zbo-
rovanje v Seršenovem logu. 5. Po ve-
černicah ljudska veselica s tombolo i.
dr. v logu. — K mnogobrojni udeležbi
vabi odbor.

Š Ljudska veselica v št. Vidu niže
Ptuj, ki bi se imela vršiti v nedeljo,
se je radi slabega vremena prestavila
na nedeljo, dne 18. avgusta; v slučaju
slabega vremena v prvem nadstropju
gostilne g. V. Pernata.

Š Naša kmetijska šola. Tretji deset-
mesečni tečaj na deželni kmetijski šoli
v št. Jurju ob južni žel. se bode končal
z javnim izpitom, ki se začne dne 22.
t. m. ob pol 11. uri popoldne. Otvoril se
bo s petjem, pozdravom in letnim po-
ročilom ravnatelja. Nato bodo izpraše-
vali pomožni in stalni učitelji iz raznih
pomožnih, utemeljevanih in strokov-
nih predmetov. Končno se bodo raz-
delila spričevala. Po nagovorih se bode
sklenilo s cesarsko pesmijo. Ta izpit
naj pokaže javnosti uspehe tega tečaja
naj pa tudi nudi navzočim gostom,
kmetovalcem kaj zanimivega v obče.
Udeležba gostov bode pokazala zani-
manje za ta največjim potrebam spodnje-
štajerskega kmetijstva služeči zavod.
Vabljeni so torej ne samo roditelji
učencev, temveč vsakdo, ki se zanima
za to, posebno pa vsi pospeševalci za-
voda.

Š Zlata poroka. V Makolah sta dne
12. avgusta obhajala zlato poroko 78-
letni Jakob Sajko, bivši mlinar in po-
sestnik v Mostečnem pri Makolah, s
svojo ženo Marijo, rojeno Paj, staro 73
let. Rodbina spada med odlične člane
naše stranke. Na mnoga leta še!

Š Tatvina. V Radgoni je kmetu
Francu Kocjanu ponoči nekdo ukradel
iz hleva kravo, vredno 250 K. Tata so
izsledili v osebi posestnika Franca
Mežnariča, ko je ravno hotel kravo
prodati na sejmu v Radgoni. Mežnari-
ča so aretovali in ga izročili okrajni
sodnji v Radgoni.

Š Uboj. Iz Mozirja nam pišejo:
Enega zadnjih večerov je spravil Blaž
Merzlak iz Lepe njive nad 20 fantov iz
sosednje občine Šmartno ob Paki v
Ljubijo k ponočevanju in popivanju. V
gostilni Frančiške Rovšnik v Ljubiji je
popivala cela družba do 1. ure ponoči.
Brez vsakega prepira in povoda je uda-
ril Blaž Merzlak s pivno steklenico po
glavi Pavla Muzga, tovarniškega de-
lavca iz Ljubije, sodelavec Pavla Muz-
ga, neki Hočevár iz Gorenja, je pogra-
bil Merzlaka ter ga vrgel na prosto,
kjer je planilo potem več fantov na
njega, ga preteplo in osuvalo tako hu-
do, da je Merzlak vsled poškodb črev
in ledvic kmalu nato umrl.

Š Samoumor. V Gradcu se je ustre-
lil doželni računski praktikant Maks
Kaplan. Vzrok samoumora je neznan.

Š Smrt pri gradnji mostu v Maribo-
ru. V ponedeljek se je zgodila v Mari-
boru pri gradnji novega mostu smrtna

koliko ponosno mlada žena, »moj gospo-
dar je šel k maši. Pa vendar niste vi . . .
Jezus Marija! Ste vi sin Brencetovke? O,
Bog se usmili! Saj so pravili, da ste umrli.
Vaše premoženje pa je zdaj naše, veste,
naše . . . kupili smo ga pošteno, plačali po-
šteno, mi ne moremo nič zato, ne smete
imeti jeze na nas. Prodamo ga pa tudi ne,
ravno privadili smo se . . . Pa sedite ven-
dar sem na klop, ubogi revež! Hudo je to,
hudo, vem . . . Očeta ni več, mati v ose-
benstvu . . . Pa če ste prinesli kaj, poma-
gate lahko še materi, očetu ni potreba
več . . . Veste, midva sva iz Slivnika. On
je mlajši sin Hodeta. Moral bi kam pristo-
piti, pa je vrgel oči na mene. Je že volja
božja. Pri naših ne potrebujejo hvala Bogu
gospodarja, mladega župana poznate? Ne?
Jaz sem županova, veste. Čakala sva, da
se nameri kaj za kupiti. Pa je bilo vaše
oklicano. Ogledala sva. Prav fleten grun-
tec, dela kolikor zmaša par pridnih ljudi.
Pa sva vzela in sva prav zadovoljna. Pa
vi? Kaj počnete sedaj? Sedite vendar za
božjo voljo . . .«

Pa Brencetov Janez je stal kot kip.
Vsaka črta obraza je okamenela, oko je
strmel v pripovedujočo. Um ni mogel za-
popasti, kar je slišalo uho. Kaj je rekla
žena? Da je umrl oče? Da je prodan
dom . . . ? A mati — kje so? Težko je iz-
pregovoril, vprašal.

»Vaša mati osebenkarijo, hodijo na
dnino. Pridna žena so, poštena žena. To-
žijo pa radi, da si niso mislili, da bodo
iskali v starih letih tuji kruh.«

Nesrečni sin se sesede na klop. Raz-
grajalo je v srcu, mišice po obrazu, so se

gibale krčevito, a ni je bilo hladeče solze,
le votel glas je prihajal iz grla. Oče mrtev,
mati v osebenstvu, revščini . . . Grozno . . .
Kriv je tega on, njegova ljubezen do
Lenčke. Prazna je sreča, katero je priča-
kaval, kaj mu hasne zdaj Lenčkina zve-
stoba, še peljati je nima kam. Domov je
prišel, a nima strehe, nima doma . . .

Mlada gospodinja naroči tiho fantku
nekaj; bos in gologlav, s srajčico visečo iz
hlače odhiti malež. Ona si daje opravila
okrog loncev, pogleduje pod zibelkino za-
grinjalo in govori tolažeče:

»Ne bodite žalostni. Božja volja je.
Vsi grešimo. Ko bi vi ostali doma, ne bi
bila jaz sedaj tukaj. Slišala sem, da ste
šli zaradi Majaronove Lenčke v Ameriko.
Ona se je pa potolažila kmalu. Da gre lju-
dem izpod nog in oči, se je omožila v Per-
garje . . . Že tri otroke ima, sem čula, in
prav dobro da se razumeta z možem . . .«

Še to . . . Janez je poslušal in molčal.
Žalost in srd, kes in obup, so se borili v
njem. Zakaj to? Mučil se je in stradal pet
let, da poplača hišni dolg, vzame Lenčko.
A medtem . . . Oče mrtev, mati brez hiše
— a ona, radi katere je šel, je vzela že
drugo leto drugega . . . Kaj ni, da bi
znorel? —

Skoraj se je raznesla po vasi novica,
da se je vrnil Brencetov Janez. Okoli
bajte, v kateri je stanovala Janezova mati,
so kar šumeli ljudje. Izpraševali, pozdrav-
ljali so ga, mu očitali, da bi bilo vse dru-
gače, ko bi bil ostal doma.

S tihim jokom je bila sprejela mati
sina. Poštarala se je, posušila. Ko se je
najokala, mu je očitala, da vidi sedaj, kaj

da je naredil s svojo neumno trmo. Spravil
očeta pod zemljo, njo na beraško pa-
lico . . . In vse to zaradi tiste Lenčure . . .

»Molčite mati — ne težite mi še bolj
duše!« je prosil. »Saj hočem popraviti, ko-
likor morem. Očeta res ne morem obuditi
od mrtvih, a za vas bom skrbel mati, da
ne boste trpeli, da boste živeli kot gospa.«

Pokazal ji je denar. In neugodno ču-
stvo se ga lotilo, ko je zaplamenelo
medlo materino oko lakomnega veselja.

»Ježeš! Toliko denarja nisem še vi-
dela v svojem življenju. Bogat si Janez,
bogati. To bi gledal rajni oče — to se bo
kesala, da te ni čakala . . . hišo zidamo,
kajne, da jo zidamo Janez? Kako je težko
hoditi po tujem pragu, odpirati tuja vrata.
In bogato nevesto dobiš, seveda dobiš Ja-
nezek moj . . . Če si tudi mršav in črn,
nobena se te ne bo branila, nobena . . .«

Sinu je bilo pusto ob takem govorje-
nju. Prosil je mater, da mu razloži natan-
ko, kako je. Z željno dušo je poslušal, da
dožene, koliko je kriv on sam, da si bo
trajal dušo z večnimi očitki. Mati je ob-
jela koleno, naslonila sivo glavo na steno,
ko je pravila. V njenem izmučenem licu
se je črtalo jasno vse prebitno trpljenje.
Trpljenje, ki se ne vrne sicer več, ker je
zdaj tukaj njen sin, njen Janez, ki preskrbi
staro mater, pa je vendar bilo . . .

»Saj veš Janez, da smo imeli dolg, ko
si odšel. Zato sem ti bila izbrala Žensovo,
ki je imela osemsto goldinarjev dote. S
petsto bi bila pokrila dolg in tristo bi imeli
za pomoč, kupili še kak rep, vzgojili in
prodali, pa bi se tolklo naprej. Pa ti si se
zatelebal v tisto Lenčuro. Ne vem, kaj ti

je dala požreti . . . Oh, rajni tvoj oče, Bog
se mu usmili čez dušo! kolikokrat je pre-
klinjal tvojo neumnost. Tvoja pisma je kar
raztrgal! Dokler si pisal — potem tako
ni bilo več glasu o tebi, nismo vedeli, ali
si živ ali mrtev. Slišali smo pač, da si vrnil
Tomažku, ki ti je posodil za vožnjo, slišali,
da pisariš tisti deklini. Pa ti glasovi so
utihnil, tudi Lenčka ni vedela več ničesar
o tebi; se je omožila. Na naslov, katerega
si nam dal prvič, smo pisali, da bi nam
poslal na dolg, pa ni bilo odgovora. Na
nas pa je pritiskal vohernik Lisec. Bog je
dal nesrečo. Preveč smo kleli, premalo
molili. Preišča, pitana dva preišča, nam
je vzela rdeča bolezen ravno, ko sem ju
menila prodati. Letino in krmo nam je
vzela suša. Krme ni bilo — prodali smo
živino. Na glas je jokali oči, ko je prišel s
prazno vrvjo iz mesta in ni pokazal, za
kako malo da je dal voliča, kravo. Plačal
je obresti, drugo sva imela za sol in kavo.

Ne vem, če je prišlo očetu od jeregne,
ali se je pretegnil pri delu, začel je kaš-
ljati. Oh, kaj sem trpela reva . . . In sama,
od nikoder pomoči, edini sin, nisem vedela,
ali je živ ali mrtev. Vsako jajce sem pro-
dajala sproti, dajala denar za zdravlila. Še
mleko sem morala kupovati. Povpraševala
sem Amerikance, ki so se vračali, pisarila
v Ameriko, naročevala tistim, ki so šli tja;
nobeden ni vedel o tebi. No — oče je umrl.
Pogreb in bolezen, jaz pa brez denarja . . .
Sila je sila, sprošila sem Lisca, da mi je
dal še poldrugsto goldinarjev. Od sodnje
so pisali v Ameriko v tisto kancelijo, kjer
so popisani vsi naši Amerikanci. Pa so
pisali, da je neznan, kje da se nahajaš, da

nesreča, 21letni tesar Anton Savernig iz Studencev je stal na devet metrov visokem odru in vrtil nekje luknjo. Ko je potegnil sveder iz luknje, je zgubil ravnotežje in padel v globočino. Razbil si je lobanjo. Ko so ga za silo obvezali, so ga spravili v bolnišnico, kjer je pa vsled poškodb kmalu nato umrl.

Šmrti je v Prvenci pri Sv. Marku mlad in vzoren kmet Lovrenc Janžekovič, star 30 let. Bil je zvest pristaš S. K. Z. Svetila mu večna luč!

Šmrti padec s poda. Posestniška hči Marija Kidrič je te dni v Poljčanah padla 5 metrov globoko s poda. Obležala je mrtva z zlomljeno hrbtenico.

Šmartno pri Celju. Dne 5. avgusta je tukaj umrl veleposestnik Franc Ramšak, star 67 let. Bil je naš pristaš. Naj v miru počiva!

Čez 9 mesecev najden mrtič. Od Sv. Lovrenca nad Mariborom se nam poroča: Od dne 3. novembra 1911 v Radolniških planinah pogrešanega drvarja Jerneja Ovčar so dne 14. julija 1912 našli na »Vrelingu« na Peitlerjevem posestvu samo še raztresene kosti, obutev in nekaj raztrgane obleke. Imel je božjast ter je brez pomoči umrl. Lisice so mrtvo truplo raztrgale.

Š Naglo umrl je na Ptuj dne 11. avgusta g. Leopold Petek, davčni oficijal; ko je zjutraj šel k umivalniku, da bi se umil, ga je zadela kap; bil je kmalu mrtev.

Š Bela žena. V Puščavi pri Mariboru so 1. avgusta pokopali blagega moža Ivana Lamprecht, ki je bil 35 let tajnik v občini Smolnik in 30 let v občini Činžat in Kumen. Bil je vedno zvest sveti Cerktvi in svojemu narodu. Da je bil povsod priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Naj v miru počiva!

Š Od južne železnice. Prestavljeni so: Jeras Ernest, adjunkt iz Trbovelj za postajenačelnika v Hoče; Ivan Zorko, provizorični asistent, iz Sevnice v Trbovlje; Mejak Rudolf, uradniški aspirant, iz Zaloga v Sevnico; Kučera Leopold, asistent, iz Donavitza v Celje; Cekar Franc, uradniški aspirant iz Franzdorfa v Rače—Fram; Deutschmann Albert, provizorični asistent, iz Poljčan v Toblach. — Na novo je sprejet Brunon Vrba za Vuhred—Marnberg. — Umrl je v Celju adjunkt Ivan Perk.

Š Zrakoplovni poleti v Mariboru se vršijo jutri, 15. t. m., ob 8. uri zjutraj na mestnem sejmišču.

Š Čudni udar strele. Iz Halbenraina pri Radgoni poročajo: V soboto proti 10. uri ponoči je udarila strela v hišo veleposestnika Ferdinanda Kerna. Užgala sicer ni, vendar pa izgleda celo poslopje, kakor demolirano. Velika sreča je, da se ni užgalo, ker bi bila lahko pogorela cela vas.

Š Divjanje avtomobilov. Iz Brežic: V Selah stanujoč posestnik Franc Četinc se je peljal te dni z dvovprežnim vozom, na katerem so bili še tudi posestniki Jože Starin, Janez Topazifli, Martin Četinc in Franc Perkovič, iz Dobove proti Selam. Nasproti jim je privozil avtomobil grofa Kulmerja iz Zagreba. Četinc je dal šoferju znamenje, naj vozi počasneje, ta pa se za to ni zmenil. Avtomobil je v istem trenutku, ko se je Četinc hotel ogniti, z vozom zavozil v Četincev voz, kateri se je pre-

vrnil v cestni jarek. Vseli pet posestnikov, ki so sedeli na vozu, je dobilo težke telesne poškodbe. Tudi voz je popolnoma pokvarjen. — Iz Pragerskega: Te dni je drvel v divjem diru nek avtomobil, ki je imel znamko E20, proti postaji na Pragersko. Neki kmet, ki je v istem času peljal težak voz z dvema konjema po cesti, je dal avtomobilistu znamenje za počasno vožnjo, zakar pa se šofer niti ni zmenil. Konja sta se splašila in se spustila v divji beg. Kmet je vrgel iz voza in si je vsled tega zlomil nogo. Kdaj bo konec te divje vožnje z avtomobili?

Š Boj zločincev z orožnikom. Iz Sevnice: Zagrebška policija je obvestila orožniške postaje ob progi Zagreb—Zidan most, da je v Zagrebu tik pred aretacijo pobegnil nevarni zločinec Franc Pučnik ter da je zbežal na Štajersko. Dva orožnika sta Pučnika res izsledila blizu Sevnice ob Savi in ko sta ga hotela aretovati, je isti potegnil revolver in ga nastavljal proti glavi enega orožnikov. Ko je hotel ustreliti, se je spodtaknil in padel. Strel je tako izgrešil svoj cilj. Orožnika sta mu izbila revolver iz roke. Med orožnikoma in Pučnikom je nastala nato pravcata bitka. Orožnika sta morala rabiati orožje in sta Pučnika dvakrat zbadla v nogo. Nato so ga zvezali in ga spravili k okrožnemu sodišču v Celje.

Š Pri železniški nesreči ponesrečena Slovenca. Pri železniški nesreči na Rittu-železnici sta bila ubita štajerska Slovenca, in sicer 25letni delavec Franc Smo di iz St. Vida pri Celju in 23letni delavec Štefan Gajšek iz Rogatca.

Š Spodnja Sv. Kungota. Na tukajšnji šoli se je zaradi hudega kašlja, ki se širi med otroci, prenehalo s šolskim poukom za osem dni.

Š Blamirani nemškutarji. Pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, kjer je ljudstvo sicer po ogromni večini slovensko, a so si nemškutarji po slepariji ustvarili gospodstvo v trgu, se v občini tako slabo gospodari, da so kljub ugodnim razmeram naprtili davkoplačevalcem celo 99 odstotkov občinskih doklad. Dvanajst slovenskih davkoplačevalcev se je proti temu pritožilo in štajerski po večini nemškonacionalni deželni odbor je pritožbi ugodil in je odstotke znižal od 99 na 72 odstotkov.

Š Na vinogradih, ki jih je toča dne 6. avgusta tako neusmiljeno oklestila, se je prikazala sedaj tudi plesnoba. — Ubogi kmet!

Š Umrl je v Gradcu polkovnik v p. Herman pl. Nemetz.

Slovesna otvoritev novega mostu v Črnomlju.

Pretečena nedelja je bila za Črnomelj slovesen dan. Novi most, ki se je ta dan slovesno blagoslovil in izročil prometu, odstranja največjo prometno oviro na cesti Črnomelj—Vinica in je obenem preobrazil lice mestu Črnomlju. V treh lokih, katerih srednji se razteza drzno nad Dobljčanko 57 m na široko, je novi most objekt, ki mu ga celo v Avstriji ni para, kakor to priznava tehniki. Zgradili ste ga iz železnega betona združeni tvrdki Zajec & Horn in Lončarič in je stal z dovoznimi cestami 160.000 kron. K tej svoti je prispe-

vala država polovico in dežela 40 odstotkov, ostanek pa cestni okraj in mesto. Samo na ta način se je omogočila tako sijajna in mogočna stavba. O solidnosti zgradbe pričča dejstvo, da se je most pri skupni obtežitvi z 290 tonami podal splošno samo za 3-4 mm. Blagoslovil je most v nedeljo prevzvišeni gospod knezoškof Jeglič osebno, kar je vso slavnost posebno povzdignilo. Pri slavnosti so bili navzoči poleg cestnega odbora z načelnikom Müllerjem in občinskega odbora z županom Doltarjem deželni odbornik dr. Zajc, vsi trije poslanci okraja: Dermastia, Jarc in Matjašič, okrajni glavar Domicelj s svojimi uradniki, sodnik Fajfar i. dr. Kljub skrajno neugodnemu vremenu so prihitele ljudske množice iz cele Bele Krajine. Načelnik Müller je izrekel zahvalo Prevzvišenemu, deželi in državi, istotako župan, deželni odbornik dr. Zajc je pa izročil most prometu z željo, naj bi pripomogel k gospodarskemu napredku Bele Krajine. — Po otvoritvi mostu je blagoslovil Prevzvišeni še krasno novo parno brizgalnico črnomaljske požarne brambe. Stala je 7000 kron in je bila potrebna, ker leži mesto Črnomelj visoko nad Dobljčanko in Lahinjo.

NAPAD V OGRSKI ZBORNICI.

Kovacs namerava v glavni razpravi zagovarjati poslanec Geza Polonyi. Ker je Polonyi svoj čas opustil odvetništvo, bo zagovarjal Kovacs kot koncipient svojega sina, poslanca Deziderja Polonyija.

BRAMBNA PREOSNOVA V BOSNI IN HERCEGOVINI.

Armadni odredbeni list objavlja od cesarja dne 11. avgusta 1912 sankcionirano brambno postavbo za Bosno in Hercegovino.

PODROBNOSTI O NAPADU NA AVSTRO-OGRSKI POŠTNI URAD V SOLUNU.

Ravnatelj avstro-ogrškega poštnege urada v Solunu poroča o napadu: Eksplozijo je povzročila bomba, ki je bila skrita pod klopjo. Razbile so se debele šipe, oprava je zelo poškodovana. Kljub napadu je pošta vse delo izvršila in se služba ni nič motila. Pošta stražijo sedaj turški vojaki.

LAHI ZAPLENJAJO LADJE.

Lahi so zaplenili pri Aleksandriji turško jadrnico »Evangelist«. Laška križarica »Duca degli Abruzzi« je preiskala rumunski parnik »Imperator Trajan«, s katerim so se peljali trije turški častniki, ki so jih Lahi kot vojne vjetnike aretirali.

SPRAVA MLADOTURKOV Z VLADO.

Glasilo mladoturkov »Ferdjuman i Hakikat« dementira vsa poročila, po katerih nameravajo mladoturki sklicati v Solun protivladni parlament. Odlični mladoturki pa delujejo na to, da se vlada in mladoturki sporazumejo. Vlada izdeluje program, po katerem bi mogla sodelovati dosedanja opozicija z zmernejšimi mladoturki.

ALBANSKI PRODRAJO PROTI SKOPLJU.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da so pričeli Albanci prodirati proti Skoplju.

POINCARÉ V RUSIJI.

Poincaré izredno hvali vojaško parado v Krasnem Selu. K letošnjim velikim vajam pride na Francosko oficijelno veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Poincaré in Sazonov sta se pogovorila o vseh tekočih političnih vprašanjih. Gre predvsem za laško-turško vojsko. Rusija in Francija želita, da se kmalu konča in da smatrata kot potrebno vplivati v pomirjevalnem zmislu prijateljsko tako na Turčijo, kakor na Italijo. Besedilo mornariške pogodbe je izdelano, a še ne podpisano.

ZOPET PREPREČENA ZAROTA NA RUSKEGA CARA.

»Daily News« poroča iz Peterburga, da je 16 mornarjev vojne ladje »Ivan« nameravalo vjeti jahto cara Nikolaja, ko bi se nahajal na njej s svojo rodbino. Cara so nameravali prisiliti, da se odpove prestolu ali pa, da podeli take koncesije, da bi v državi ne imel nobenih pravic več. Zarotniki so nameravali vzeti cara in nameriti topove proti Kronstadtu. Načrt se je pa odkril in so zarotnike aretirali. Ob razpravi so večino zarotnikov obsodili na smrt. Mornarjem je prepovedano razpravljanje o političnih vprašanjih.

STRAŠNA VSTAJA V MEHIKI.

Vstaši so zavzeli mesto Ikstapan. Posadko, ki je branila mesto, sestavljeno iz sto kmetov in sto Ikstapanov, so vstaši pomorili. Po zavzetju Ikstapana so pričeli revolucionarji prodirati proti Toluci. Nadalje so vstaši v bližini Chiatle v državi Morelos napadli osebni vlak in pomorili 25 vojakov in 20 potnikov.

Dnevne novice.

+ »Klerikalizma« ne bo še konec. Poročevalce češkega dnevnika »Samostalnost« se je te dni razgovarjal s poslancem dr. Rybářem o nekaterih važnih in aktualnih političnih vprašanjih in ta razgovor v »Narodu« priobčil. Iz tega razgovora posnemamo sledeče: »Na vprašanje, je-li v doglednem času pričakovati, da bo ljudstvo samo povzročilo pad klerikalnega gospodstva, je odgovoril posl.: »Zalibože, zazdaj še ni upanja na padec klerikalnega gospodstva na Kranjskem«. Dr. Rybář je v svojem nadaljnjem razgovoru soglašal s poročevalčevim nazorom o potrebi energičnejšega dela med kranjskim ljudstvom in neposrednih stikov z ljudstvom. Govorila sta nato še par besed o vprašanju, ni-li sedanja situacija na Kranjskem posledica majhne napake kranjskih naprednih vrst, ter bila oba mnenja, da ta informačni razgovor ne spada v javnost. — Kranjski liberalci so se dozda zanašali, da bo S. L. S. kmalu izginila in »Slovenski Narod« je prorokoval, da se to zgodi že pri prihodnjih deželnozborskih volitvah. Dr. Rybář pa je, kakor vidimo, drugačnega mnenja in nam se zdi, da je dr. Rybář boljši prerok kakor gospodje v Knafljevih ulicah. Jako hudomušna je tudi opazka, da razgovor med dr. Rybářem in poročevalcem »Samostalnosti« glede napak kranjske liberalne stranke »ne spada v javnost«. Kajpadane, saj bi se potem gospodje v Ljubljani preveč jezili. Saj pravi Ribnikar, da je v liberalni stranki vse imenitno in v tem oziru sta z dr. Tavčarjem enega mnenja. Kakor je posneti iz dejstva, da je »Narod« interview z dr. Rybářem priobčil, je zadnje čase tudi

je mogoče, da si ponesreči v kakem rudokopu . . .

Kmalu po očetovi smrti me je terjal Lisec. Šlo je moj sin — šlo na boben . . . Drugi gospodari na očetovem domu. Jaz nisem kriva, Janez. Kriva je Lenčka.

Da, Lenčka je kriva. In ko je šel zaradi nje v svet, ga ni niti počakala. V Janezu je vrel očitani. Da očisti sam sebe, potolaži se nekoliko, mora izliti očitani na drugega. Napotil se je v daljno vas, obiskal Lenčko, se jezil nanjo. Pa čudil se je zdaj, da je storil sam sebi in staršem toliko hudega zaradi ženske, ki je bila tako grda. V njegovem spominu je živela Lenčka kot lepa mlada deklica, našel pa je mater treh otrok. Troje otrok je izšlo Lenčki preblede zobe, ji zgrbilo vitko telo, postaralo sveže lice. In njen govor in smeh, kako sta odurna!

»Kaj hočeš!« se je zadržala na njegova očitani. »Mar sem vedela, da prideš in prineseš kaj? Mene so napadali vaši vsak dan, pošiljali pošte, mi odjedali službe. Bila sem reva, morala sem gledati, da se preskrbim. Pisal mi tudi nisi več. Tone me je vprašal. On je bil tu — gotov — a ti — tam daleč, kjer jih umre toliko. Doma bi bil ostal.«

»Doma bi bil ostal«, to je vedni refren pesmi, katero sliši Janez vsaki dan. Doma — takrat ja, a sedaj, ko mu gleda iz vseh krajev iz oči očitani nasproti, zdaj ne več. Če zida hišo, nima dovolj, da odpre gostilno. Potem naj išče žene . . . Sit je prevar. Materi naloži denar v domačo posojilnico, ki ji bo izplačala redno obresti. Sosed Mihel, pošten, dober mož, ima pri-

jazno kamro, katero prepusti za nizko ceno materi. Mati bo živela kot gospa, hodila v cerkev, molila za sina, ki bo delal zanj v daljni Ameriki, kajti on hoče, mora nazaj. Delal bo, dokler bo mogel. Potem . . .

Ko je razlagal Janez modremu sosedu svoj sklep, je vzel ta pipo iz ust in stresel glavo: Pаметen bodi Janez. Čas je, da si, in vsi tisti, ki silijo tja, tudi. Doma bi bil ostal. Kaj meniš, da ne bi zaslužil v petih letih tudi doma štiristoč kron? Le računi, počem so dne, štej voznino v Ameriko, izgubo moči in drugo. Praviš, da nimaš dovolj za zidanje in začetek obrti. Kaj ti je pa treba zidati? Katra Krnetova čaka moža. Pristopi. Gruntec je okrogel, hiša pripravna za gostilno, če že misliš, da moraš začeti gostilno.

»Pa Katra,« se je branil Janez, »je silno grda.«

»Kaj grda,« se je zarežal sosed. »Kaka pa je zdaj Lenčka? Lepa ali grda; kadar so par let omožene, so vse enake. Zato je neumnost, gledati na lepoto. Posebno za kmeta. Take muhe naj lovi gospoda, ki ima čas zato. Ti Janez pa vzemi Katro, se vsedeš na gotovo. Z denarjem boš delal denar. Mati ti pa pomagajo še malo.«

»Pa pravijo, da je Katra sitna,« je oporekal Janez.

»Sitna, ker noče vsakega. Saj boš ti gospodar, ženska te vendar ne bo strahovala.«

Čarobno moč ima beseda doma. Janez je zaprl oko, da ni videl, dokler je bil ženin, Katrine raskave kože, škilastega pogleda. Pa ko se je privadil, se mu je zdela

celo lepa. Dobro se godi Amerikancu. Toči in pripoveduje pivcem o svojih mukah v tujini, kako je šlo doma po njegovi krivdi rakovo pot in svari mlade fante, katere vleče čez morje: »Doma ostani prijatelj — ne boš se kesal!«

Pavla.

Drama z dežele v treh dejanjih. — Spisal Alojzij Remec.

Ob priliki »Zarjinega« slavlja se je uprizorila na »Ljudskem odru« v Ljubljani igra, ki kljub velikim hibam zasluži, da se obširneje omeni.

Alojzij Remec je s tem svojim prvencem, kar se tiče problema, globoko posegel in to dejstvo samo zadostuje za dokaz njegovega talenta. Toda drama zahteva v mnogem oziru veliko več kakor roman ali novela, neko posebno tvorno silo, ki zna kosček realnega življenja zgostiti tako, da ostane kljub časovni omejitvi, ki jo zahteva oder, dejanje verjetno, gledalca takoj zainteresira in zapuša v njem vsled spretno rešitve konflikta neko posebno zadovoljstvo. V romanu ostane zadosti prostora za avtorjeve refleksije, tam se psihološka motivacija lahko poljubno razpreja, drama pa mora po samem in golem dejanju učinkovati. Tega pa v »Pavli« ni, dasi je snov sama na sebi za dramatičnijo sposobna kakor malokatera.

Ker pišemo oceno za one, ki se za to delo zanimajo in je že poznajo, si reprodukcijo dejanja lahko prihranimo.

Pavla je ženska, ki je padla, se hoče vzdigniti, a ne more. Njena tragika, ki je naravnost tipična, tiči v tem, da vsled notranjih in zunanjih vzrokov ne more višje, se ne more povzpeti iz dna, kamor jo je pahnilo zlo nagajenje v zvezi z razmerami, v katerih živi, in zato ne uka »velikega dne«, o katerem sanja. Kateri so ti vzroki, ki ji branijo prema-

gati sebe in milje, ki jo obdaja? Če je drama res drama, nam mora to biti takoj neposredno jasno, a v Remčevi »Pavli« moramo s trudom stikati za temi motivi, ako jih hočemo zaslediti. Ali je Pavla tako globoko in v posebnih okoliščinah padla? Iz neklih mest (ko se govori o njenih vročih pismih), bi se dalo posneti, da je Pavla Gruntarja ljubila, je na tem, da se z njim poroči. Gruntar sam napravlja vtis poštenega dečka, ki kaže tu in tam celo duha, kakršnega navadno »rodoljubom z dežele« ne pripisujejo, in če je nekoliko brutalen, je to Pavlina krivda in bi drug na Gruntarjevem mestu težko drugače storil. Tu ne tiči ves vzrok tragične Pavline usode. Morda pa se ji je zastudilo tisto majhno in plitvo obzorje, v katerem ti podeželski ljudje živijo? Avtor ta moment res zelo povdara, tudi naravnost neverjetno pretirava, toda Pavla se je v ta svet že kolikor toliko vživela, kakor sledi iz nekega mesta v prvem aktu. Asimilacijski proces je v njej skoro že končan, da torej prikljice iz dna srca namah mladostne želje? V Pavlinem značaju je nekaj histeričnega, možnost naglih, drugim nedoumnih preobratov, hipnih izbruhov, neukrotljivih afektov. To je že nekaj in to je avtor tu pa tam pogodil. Pa veliko premalo, kajti konture Pavlinega značaja so v Remčevem konceptu zelo nejasne — gledalec jih mora povečini sam izpopolniti. Drugi motiv je nastop Ogradnika. Ako bi bila Pavla povprečni normalni tip, bi moral Ogradnik biti nekaj posebnega, da jo zdrami iz »podeželskega« življenja in jo zvabi v višave. Ker je pa Pavla zelo vzdražljiva, nesorazmerno z mikom reaguje na bitje, ni treba, da bi bil Ogradnik kaj izvanrednega, kar res tudi ni, a proti avtorjevi nameri. Je jurist v prvih semestrih in govori fraze, kakor so navadne pri ljudeh, ki jim pravimo idealisti; sam o sebi sodi, da gleda ves svet v »drugačni luči«. Kakšen duševni kontakt se med njim in Pavlo splete, se da težko izraziti. Deloma ga ona zapeljuje, deloma jo omanlja on s pravljico o zakletem gradu in princesi. Pavla zanj močno vzplamti, Ogradnik jo vrže iz njenega tira, zazdi se ji, da se bo mogla v njegovi ljubezni očistiti. Toda

»Narod« prestopil v tabor tistih, ki so z narodno-napredno stranko nezadovoljni in si želijo od nje »energичnejšega dela«.

— **Pred »Narodom« je vsak obsojen.** »Slovenski Narod« je najvišja sodna oblast za slovenski narod. Drugi narodi imajo sicer uradne sodnike, ki so merodajne za javnost, pri nas pa tega ni treba, vse to opravi »Slovenski Narod« sam in pa sodniki v njegovem uredništvu. Vsa ceremonija je jako kratka in enostavna: vse kar je »klerikalno«, se obsodi, kar je liberalno, se oprosti. Za zgled tole: Ivan Kregar je bil oproščen pred porotnim sodiščem v Celju, pred »Narodom« pa je bil obsojen, češ da se da porotno sodišče voditi pri svojih sodbah od srca, ne pa od hladnega treznega razuma, ki sodi po sodnem pravu. Ivan Kregar naj bi samo prišel pred strokovne sodnike, pa bi stvar drugače izpadla. Pretekli teden so pa stali trije možje iz Prečne pred okrožnim sodiščem v Novem mestu, torej pred strokovnimi sodniki. Vsi trije so bili oproščeni, ampak pred »Narodom« so seveda vsi obsojeni. »Slovenski Narod« pravi namreč o tej sodbi sledeče: »Iz formalnih razlogov so bili torej ti junaki oproščeni obtožbe krivega pričevanja, vtisnjen pa jim je bil sodni pečat sostoritstva pri vplomu v volilni lokal in volilni zaboj. Ker so vsi trije storilci zagrizeni klerikalci, je blamaža na strani klerikalcev. Sicer pa izrečemo o tej sodbi še svojo sodbu.« — Tako se govori! Čemu je sploh treba sodnji na Kranjskem, kar v uredništvu »Slovenskega Naroda« z obtožencem, tam je sodni stol, samo aresta še manjka.

— **Sumničenje S. L. S. Glasom** poročila urednika češke »Samostalnosti« je poslanec dr. Rybář v nekem intervjuu izjavil, da je Hrvatsko-slovenski klub zato glasoval za brambne predloge, »ker je vlada klerikalcem zagotovila gospodstvo na Kranjskem in zato ji delajo tudi oni vse močnejše usluge«. — Mi ne verujemo, da bi se bil poslanec dr. Rybář tako izrazil. Dr. Rybář pozna razmere v parlamentu in lahko ve tudi za motive, ki vodijo našo delegacijo, katere član je bil tudi on, a je moral proti svoji boljši volji vsled terorizma primorskih liberalcev izstopiti. Zato si ne moremo misliti, da podtika našemu klubu take namene, kakor se v tem intervjuu v »Narodu« trdi. S. L. S. je za vojaške predloge glasovala vedno iz svojega notranjega uverjenja, da je močna armada nujen pogoj za nadaljni razvoj naše države, v koje okrilju morejo tudi Slovenci postati močni. To stališče je naš klub tudi v parlamentu vedno, kadar so bile armadne zadeve na vrsti, nedvoumno izražal. Zato ne gre, da bi se naš klub tako sumničil in se nam zdi neverjetno, da bi bil dr. Rybář zagrešil toliko neojalnost. To tem manj, ker je vzdrževanje dobrega razmerja med poslanci tržaškega mesta, okolice in Istre, sploh vsega Primorja z našim klubom v največjem interesu njihovih volivcev in narodnih zahtev. Zato upravičeno pričakujemo pojasnila.

— **Neokusno.** »Narod« in »Dan« se prepirata. To ni nič novega. Neokusno pa je, če »Dan« danes napada imenoma urednike nasprotnega lista. Saj gre za zgolj politično zadevo, v kateri uredniki pri obeh listih tako po svojem prepričanju kakor po svoji dolžnosti zastopajo vsak stališče svoje stranke. Glasilo, ki je v rokah učiteljev, bi pač lahko vedelo, kje je meja, ki je v politični polemiki ne sme

Pavla, ki je sicer rafinirana, ki pozna ljudi in življenje, se je tu začelo zelo prevarila. Ogradnik ni junak, ko polizva po Gruntarju, da Pavla, Gruntarjeva zaročenka, ni tista »čista roža sredi zlob sveta«, kakor si jo je on sanjal, jo zapusti in se takoj vname za njeno sestro Lenico, ki je že preje nanj močan vtis napravila, dasi o Pavli še vedno sodi, da je »njena duša nedotaknjena«. Ogradnik napravlja tu brez vsakega dvoma vtis silno naivnega človeka in je vse kaj drugega kar simpatičen. Pripominjamo, da se pa Ogradnik v prvem dejanju na drugi strani pokaže za moment v nekem erotičnem dialogu z Pavlo kot velik rutiniranec. Čudno pa je, da mu Pavla sama namiguje na njeno grenko preteklost in ubito mladost, a ga povest o njeni ljubezni z Gruntarjem, oziroma o njenem padcu tako silno preseneti. Obenem z Ogradnikom pa postaja tu tudi Pavla skrajno neverjetna. Da ona ni pomislila, da bi Ogradnik njeno razmerje v vsej njegovi realnosti lahko izvedel? Vsekakor bi vse to moglo slediti iz nekega zelo ekscentričnega značaja, a tu je avtorjeva moč omagala in nam Pavla ni mogla približati, dasi so te in one črte na njej dosti realne. Zmanjkalo je barve, tragika Pavle, ki bi mogla biti globoka, se je vsled nejasne in okorne psihološke motivacije čisto poplitnila.

Silno, skozi in skozi se je ponesrečil avtorju Gruntar. Hotel ga je naslikati podlega, odurnega, brezobzirnega, nizkotrtega, a kaj, ko ni! Na vsak način ne nosi nič več krivde kakor Pavla — ljubi jo gorko, ljubi jo že dolgo, hoče jo poročiti, da bi jo bil ravno on zapeljal, iz ničesar ne sledi, in če po Pavlini krivdi poseže v drugem dejanju po ne ravno plemenitih sredstvih, nas to nič ne preseneti — kvečjem brutalnost prizora samega, kakor ga je avtor naslikal. O »blatu«, v katero je speljal s seboj Pavlo, ni nikjer kaj čutili razum v besedah razburljivih učiteljev. »Rodoljubno« priveditev imenuje komedijo, Pavlino resignacijo pogodi z izbornim izrazom, torej tudi ni tako plitev dečko, kakor bi po avtorjevih intencijah moral biti. In vendar mora pravi njega najhujša katastrofa zadeti. Kar se slednjega tiče, je pripomniti, da je neposredni vzrok, zakaj pahne napol

prekoračiti, kdor hoče biti civiliziran človek.

— **Naš cesar za Slovence v Nemčiji.** Cesar Franc Jožef je daroval za slovensko novoustanovljeno društvo v Hamburgu ob Reni 200 K. Zastava tega društva se bo dne 18. avgusta cerkveno blagoslovila v H. Obermarksloh. Z blagoslovljenjem bo združena velika slavnost vseh tamošnjih Avstrijcev. — Ta dan bo šla tudi velika procesija Slovencev na božjo pot v Kevelar.

— **Med ponesrečenci v Bochumu** je, kakor se nam poroča, tudi več Slovencev. Imena do zdaj še niso znana.

— **S kakšnim orožjem se bojujejo liberalci.** Tudi v Begunjah na Gorenjskem je nekaj liberalne ljulike, menda za kazni in pokoro za naše grehe. Kakor povsod, je tudi pri nas liberalizem skrajno zagrizen, sirov in lažnjiv. No, pri zadnjih občinskih volitvah smo dali liberalcem tako brco, da ne morejo tega pozabiti. V svoji togoti so se skušali maščevati in so se v prvi vrsti lotili gospoda župnika. Ze na dan volitev ga je neki liberallec s krampom dejansko napadel, nato pa v hišo zaprl ter tako izvršil dejanje nasilja, za katero bi nekaj časa lahko ričel jedel, ako bi župnik ne bil tako plemenit, da mu je na mile prošnje njegove žene odpustil. Izmislili pa so si nekaj še bolj peklenskega. Ko je gospod župnik neko osebo spremil, so ga v umazanem »Slovenskem domu« obdoličili grdega dejanja in navedli dva fanta, ki sta ju srečala in baje omenjeno stvar videla. Obenem so poslali gospodu knezoškofu anonimno pismo, iz katerega se razvidi namera begunjskih liberalcev njim ne ljubelega župnika iz Begunj spraviti, da bi ložje med ljudstvom trosili svojo liberalno modrost. A liberalna hudobija se je kmalu izkazala kot grdo obrekovanje. Omenjena dva fanta sta namreč podala sedaj sledečo izjavo:

»Podpisana izjavljava, da je poročilo »Slovenskega Doma« št. 28 z dne 13. julija in drugih časopisov o župniku iz Begunj zavito in neresnično. Zato podpisana kot očitnica, na katera se sklicuje dotični dopisnik v »Slovenskem Domu« resnici na ljubo s svojim polnim imenom in, če treba, tudi pod prisego izpoveva, da v tem slučaju gospod župnik ni kriv dejanja, katerega se ga dolži in je čisto nedolžen. Zato so tudi vse govorice, razširjene vsled zavitega poročila v »Slovenskem Domu« obrekljive in neresnične.«

Begunje (Beljak), 11. avg. 1912. Ivan Fajdiga, J. Mencinger ml. (oba iz Goš). Kot priče: Jožef Zupan, Anton Potič, Maks Brečko, Ivan Mencinger st.

Eden od fantov je omenjeno izjavo podal tudi pod prisego pred mirovnim sodiščem v Begunjah in pa pod prisego pri dekaniatu v Radovljici. Drugi, ki je vojak v Beljaku, je podpisal izjavo. — Zloba in lažnjivost liberalcev je s tem do dna razkrinkana.

— **Cerkveno petje pri evharističnem shodu na Dunaju.** Ker je do evharističnega shoda le še nekaj tednov, treba, da tudi glede cerkvenega petja, v kolikor ga bomo izvajali Slovenci, pravočasno vse dobro pripravimo in točno uredimo. Pri shodu bo treba peti najmanj pri treh slovesnih (pontifikalnih) latinskih mašah, ravnotako

nori pastirček Gruntarja v brezno, skrajno neverjeten: da bi namreč Gruntar hotel Pavlo z bičem prisiliti, da mu da s slovo roko.

Nič manj ni pogrešana samostanska gojenka Lenica. Izpovedka tako medlo sklcirana, da le iz ust drugih posnamemo, da je vzor tiste čistosti, po kateri hrepeni pesnik, govori v tretjem aktu tako rafinirano, vsestransko in globokosegajoče o ljubezni, kakor bi to od nje najmanj pričakovali. Pozna celo temne strani življenja. Nedolžna — preveč filozofira o nedolžnosti. Tisti prizor med Lenico in Ogradnikom bi moral vplivati kot kontrast, a za to mu manjka fineze; naravnost odbija. — Lola ni nič drugega kot deus ex machina, tudi psihološko napacen: rahla imbeciliteta, kakor jo kaže Lola, nima tistih silnih maniakičnih simptomov.

Kar se tiče forme, je prvo dejanje s svojimi 17 prizori brez življenja, samo utrudi, tudi ne povzroča tiste »stimunges«, kakor jo je avtor očito nameraval, pije se, naliva, pije in zopet pije, podeželski ton se pretirava časih do nedopustnih banalnosti, vsled česar se avtorju persifliranje razmer večkrat ponesreči, veliko deklamacij pokriva le pomanjkanje dejanja, tiste bajne pravljice ne učinkujejo, razprava o Zupančiču je preveč nameravana, dejanje je sploh slabo opredeljeno; tu se nič ali malo, tam preveč godi.

O drugem razpravljanju ni naloga objektivne kritike. Dober romancier ali novelist ni nujno obenem dober dramatik in narobe. Iz »Pavle« se ne da v tem oziru še nič sklepati. Ali so te le hibe začetnika ali kaže avtorjev talent sploh na drugo polje, ne moremo vedeti. Kar je dobrega in koliko je šel pisatelj v dno svojega sujeta, se da iz povedanega obenem z napakami posneti. S tem je delo kritika opravljen. Ostane le še želja, da se ne bi ocenjevali, ki so resno mišljene, kažejo ljubezen do avtorja in dela in težnjo je doumeti in v sebi preživeti, smatralo za »nedobrohotno« ali tendenčno, kakor je to pri nas, ker je kmalu na vseh krajih in koncih zamera, navada. Tudi nekaj »podeželskega« in ne brez svoje vrste tragike.

F. T.

vsak dan tudi pri popoldanskih litanijah z blagoslovom; kako bo glede petja pri sklepni svečani procesiji, se še ni določilo. Latinska maša bo vedno: votivna »de Ss. Sacramento«; torej bomo izhajali z enim in istim introitom, gradualom, ofertorijem in komunijo. Introit in komunijo bomo peli koralno, gradual »Oculi omnium« iz Griesbacherjevega »Repertorium chorale« št. 53, pri ofertoriju pa navadno kak primeren evh. motet (Mozartov »Ave verum« ali kaj podobnega). Muzikalije za omenjene spremenljive speve bo preskrbel podpisani. — Glede stalnih mašnih spevov (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus in Agnus) je pa težje naprej določiti, od katerih avtorjev naj jih vzamemo. Na vsak način mislim, da bo lahko dobiti tri latinske maše, ki jih bodo znali peti vsi naši pevci in pevke, ki se bodo udeležile kongresa. Vendar pa — radi lažje in sigurnejše izbire — naj blagovolijo vsi oni pevci in pevke, ki pojdejo h kongresu, čim prej prijaviti podpisane vodji cerkvenega petja 1. svoje naslove, 2. naj pa tudi obenem povedo, katere latinske maše znajo peti, oziroma naj tisti, ki zadenejo vsako skladbo koj »prima vista«, tudi to blagovoljno pristavijo. Iz teh obvestil bo razvidno, katere latinske maše zna peti večina pevcev in pevk, in bomo potem dotične maše dali na program. — Če bo le mogoče, bomo že pred odhodom na Dunaj imeli v Ljubljani eno pevsko vajo. Toda to danes samo mimogrede. — Gospodje pevci in pevke, oglašajte se! Potrudimo se, da spravimo skup čeden in krepak zbor. Pokažimo tudi ob tej znameniti priliki na cesarskem Dunaju, da smo Slovenci navdušeni pevski narod in da ljubimo svojega evharističnega Boga. — Stanjko Premrl, stolni regenschori v Ljubljani, Pred škofijo 12, I.

— **Velika poletna veselica v Postojnski jami.** Na veliko poletno jamsko veselico, ki se vrši pri vsakem vremenu v četrtek, dne 15. t. m. v Postojni, se p. n. občinstvo s tem še enkrat opozarja. Cene raznih posebnih vlakov so polovične ter se na ta način nudi p. n. izletnikom izredna prilika ogledati si največji in najkrajši podzemeljski čudež. Torej jutri v četrtek vsi v Postojnsko jamo! Posebni vlak odhaja iz Ljubljane ob 12. uri 32 minut popoldne.

— **Železniški mojstri** postanejo uradniki.

— **Kongres hrvaških in srbskih čebelarjev** se je minuli teden vršil na Sušaku.

— **Za srbsko trgovino.** V Belgradu se snuje Srpsko Trgovalno Društvo (na delnice), ki bo imelo 5 milijonov dinarjev osnovnega kapitala; društvo ima namen delati za razvoj celokupne srbske trgovine, industrije, obrti in poljedelstva.

— **Porednež.** Zelo razposajen je železniškega čuvaja sin, desetletni Franc Molek iz Martinhrbca. V začetku avgusta se je igralo več otrok v plitvem potoku. Na cesto vrhu potoka pa se je vtihotapil gori imenovani in je začel metati kamenje na v potoku se igrajoče otročiče. Eden teh kamenjev je zadel Franceta Mlinarja iz Martinhrbca tako, da mu je nosno kost prebil in se je nezavesten zgrudil v potok. Otroci so ga vzdignili, da ni utonil. Pripeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo. Omenjeni Molek ima zelo slabo vzgojo in je tudi preje večkrat kaj enakega uprizoril.

— **C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu** odda dobavo rezanega lesa za leto 1913 potom javnega razpisa. Tozadevni podrobnosti podatki so razvidni iz listov »Wiener Zeitung« in »Osservatore Triestino« od 14. avgusta leta 1912.

— **Zakupni razglas.** C. in kr. vojaško preskrbovališče v Ljubljani je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani zakupni razglas c. in kr. intendance 3. voja v Gradcu glede zagotovitve sena, slame, drv in premoga za leto 1912-1913. Ponudbene razpise se bodo vršile v različnih krajih v času od 12. avgusta do 14. septembra t. l., med temi v Ljubljani dne 16. avgusta. Zakupni razglas, ponudbeni vzorci in splošni pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Mica Kovačeva v Novem mestu.** Tomaž Milavc iz Postojne se je dne 11. avgusta potepal po Novem mestu. Vmes je prišel v gostilno neki Kopač, tam jedel in pil in zapil 3 K 12 v. Ko je po 12. uri hotel plačati, je skočil k njemu Milavc z odprtim nožem in zavpil: »Takoji, ti vampasti jud, ti bom napravil luknjo v vamp.« Kopač je pred nasilnežem bežal. Milavc pa jo je tudi popihal. V noč ga je pa policija aretovala in dognala, da ga išče okrožno sodišče, da nastopi radi enakega zločina šestmesečno ječo. Oddala ga je okrožnemu sodišču.

— **Pogreb rajnega g. Antona Stresa** se je vršil včeraj na Viču ob mnogobrojni udeležbi domačega in tujega občinstva.

— **Zaradi motenja vere in razžalitve Veličanstva** je orožništvo aretiralo železniškega delavca Matija Goršeta. Na zelo surovi način je žalil Mater božjo in cesarja Franca Josipa.

— **Nesreča.** V začetku avgusta je na polju kosil devetletni Ivan Sušteršič iz Smolinjevasi. Pokošeno mu je pa grabil devetletni Anton Vidic tudi od tam. Sušteršič pa je zadel Vidica s koso v zadnjo plat krače leve noge in mu prerezal ahilovo kito. Prepeljali so ga v bolnico.

— **Ponarejeni enokronski komadi.** Janez Železnik iz Vel. Brusnic je plačal mitnino na mitnici s ponarejeno krono. Grofica Margheri iz Otočja je spoznala krono za ponarejeno in to naznanila orožništvu. Železnik pa noče nič vedeti, odkod je ta denar dobil.

— **Ljudske šole na Hrvaškem.** Leta 1910/11. je bilo na Hrvaškem in v Slavoniji vsega 1596 ljudskih šol, 203 več kakor leta 1909/10. Povprečno pride na Hrvaškem po ena ljudska šola na vsakih 26'65 kvadrat. kilometrov in na vsakih 1632 prebivalcev. Od vseh ljudskih šol je bilo 1474 splošnih javnih, 48 verskih javnih in 74 zasebnih. Po učnem jeziku je bilo hrvaških in srbskih: splošno javnih 1453, verskih 30 in 14 zasebnih, skupaj torej 1497; nemških 16 splošnih javnih, 8 verskih in 3 zasebne, skupaj 27; mažarskih: 1 javna splošna, 10 verskih in 57 privatnih, skupaj 68; razun tega so še 4 splošno javne slovaške ljudske šole. Po številu učiteljskih sil je 843 ljudskih šol z eno, 460 z dvema, 113 s tremi, 110 s štirimi in 70 s petimi in več učiteljskimi silami.

— **Nepošten pismonoša.** V Zagrebu so te dni prišli na sled pismonoši Josipu Čohu, da je poneveril 1700 K, ki jih je na podlagi pošne nakaznice imel izplačati odvetniku dr. Steinerju. Čoha so zaprli.

— **Radi požiga pred 25 leti** se je te dni sam naznanil oblasti v Zemunu 59letni kmet Miloš Stojišić iz Kupinovega. Priznal je, da je pred 25 leti zažgal poslopja tamkajšnjega trgovca Hermanna, ker je ta prepričal njegovo izvolitev za občinskega blagajnika. Stojišića so spravili v zapor.

— **Umrli je v Konstanci na Bodenskem jezeru** bivši srbski poslanec v hrvaškem in peštanskem saboru Steva Popović Vacki. V mladih letih je bil hud narodnjak in je radi nekega članka predsedel 1 leto v kaznilnici v Vacu (odtod njegov priimek »Vacki«), pod Khuenom pa je prestopil v njegov tabor in bil eden glavnih njegovih stebrov. Od leta 1906. se politike ni več udeleževal.

— **Vlom v Zagrebu.** Tovarnar Schäffer je ob svojem povratku s počitnic opazil, da je bilo ulomljeno v stanovanje; pogrešil je srebrnine in zlatnine v vrednosti 1000 K. Stvar je vzela v roke policija.

— **Umor radi noža.** V Viškovcu v dja-kovskem okraju sta pasla na polju svinje pastirja Szabo in Ferić. Med obedom je stari Ferićev oče ponevedoma vtaknil v torbo Szabov nož. Szabo se je takoj razburil in kmalu sta se sprijela s Ferićem mlajšim. Szabo je nazadnje izruval nek kol, pobil z njim Ferića na tla, nato ga pa še z nožem zabodel v srce, da je Ferić na mestu umrl.

— **Novice iz Dalmacije.** 11. t. m. se je ustanovil v Žirovnici pri Splitu »Pravi hrvatski Sokol«. Ob tej priliki je bilo blagoslovljenje zastave in ustanovitev Mladinskega društva. Govorilo je več govornikov, med njimi Jelavić, dr. Sokol in drugi. V imenu slovenskih Orlov je pozdravil bratsko mlado društvo dr. Tomažič, ki se nahaja tu na dopustu, v lepih in ubranih besedah. Najbolj značilno pri celi prireditvi pa je, da je županov namestnik, državni poslanec dr. Smolaka, izdal ukaz, da morajo vse hrvatske zastave raz hiš odstraniti. Sam državni komisar se je temu ukazu smejal. In potem pravijo, da je v Splitu občina hrvaška, ko izdaja hrvaški poslanec take ukaze! Seveda so tudi zaslepljeni demokrati med celo prireditvijo žvižgali, a to ni motilo razpoloženja. — Zaradi v le izdaje so v Splitu obtoženi 4 Hrvati.

— **Predrzen lisjak na Planini.** Zadnje tedne se je pojavil na Planini nad Jesenicami predrzen lisjak, ki sredi popoldanskih ur neusmiljeno davi in mori vse, kar se prištevaja kurjemu plemenu. Izprede veže odnese kokoš, izpred poda petelina. Drugič obišče sosedo, kjer se brezskrbno pase jata piščancev, ki gredo tudi v slast, če zmanjka tolstih kokoši. Pred kakim tednom ga je zalotila neka gospodinja ravno v hipu, ko je pograbil njeno najlepšo čopko. Ker je imela slučajno grablje v rokah, ga je neusmiljeno lopnila po kosmatem kožuščku. Zver popusti svoj plen in pobezne, toda čez nekaj časa se po ovinkih vrne v nadi, da najde še tam svoj plen. Videč pa, da se je ukanila, stopi k sosedu, kjer po-baše kar tri piščance hkrati ter pobezne z njimi v svoj brlog. Ta nečuvna predrznost lisjakova je provzročila obče razburjenje. Zvedel je zanj tudi bližnji lovec, ki si je z nabitvo dvocevko ogledal to krvavo

lovec kakih 50 korakov od dvorišča, skoči prizorišče. Pa glej spaka! Komaj je bil izza plotu preklicani lisjak, popade najbližnjega jarca in odskaklja ž njo v nemalo ogorčenje vaščanov. Sedaj imajo po ves dan kuretino zaprt, če jo pa izpuste na plano, jo pa vedno kdo čuva. Skrajni čas je že, da se posveti temu nenasiljivemu morilcu, kajti odnesel je že blizu 30 glav perotnine.

Primorske vesti.

p Dubovske izpremembe. Preč. gospod Angelj Cargo, kurat v Nabrežini, pojde za vikarja v Sovodnje. — Prečastiti gospod Frančišek Švara, vikar v Šempolaju bo začasno oskrboval nabrežinsko duhovnost. — Prečastiti gospod Bogomil Nemec, župnik v Zgoniku, je imenovan za upravitelja devinskega dekanata. — Č. gospod I. Štanka, kaplan v Volčah, je imenovan za kooperatorja v St. Petru, in to vsled bolezni preč. gospoda dekana Gotarda Pavletiča. — Za kaplana v Volčah je imenovan novomašnik častiti gospod Fr. Černigoj.

p Mladini bočejo mešati štrene tudi v Trstu. Na vse načine skušajo, kako bi uvedli v politiko edinjašev radikalizem. Starini pravijo, da bo mladina izpodletela.

p Imenovanja v sodni službi. Deželnosodni svetnik Ivan Clarici v Trstu je imenovan za podpredsednika deželne sodnije; deželnosodni svetnik pri trgovski in pomorski sodnji dr. A. Povšič je imenovan za višjega deželnosodnega svetnika.

p Namestništveni tajnik in voditelj okrajnega glavarstva v Tržiču je dobil naslov in značaj okrajnega glavarja.

p Med Gorico in Postojno namerava erar vpeljati avtomobilsko pošto zvezo, ako občine prevzamejo garancijo.

p Umrl je v Gorici g. Artur Frantz, posestnik in mestni svetovalec.

p Samoumor v Sesljanu. V sredo 7. avgusta pripeljal se je neki eleganten gospod iz Miramara v Sesljan. Ravnatelju sesljanskega kopališča se je zdel neznanec sumljiv in zato ga ni hotel sprejeti pod streho. Obvestil je telegrafično žandarmerijo o gostu, ki se čudno vede. Tujec se je od tod podal v gostilno »Alla vale«. Tam je prijazno nagovarjal natakarico, naj gre ž njim v Ameriko. Naročil je večerjo, nakar se je podal v svojo sobo. Kmalu pa pride orožnik z Nabrežine in poprašuje po njem. Pokazali so mu sobo, kjer se nahaja došli gost. Ko je dospel orožnik do vrat, se je gost ustrelil z revolverjem. Ko so vrata odprli, zagledali so tujca ležati v krvi, ki je držal v eni roki bankovec za dvajset kron v drugi pa revolver. Govori se, da je nesrečnež dajal povsod dobre napitnine. Na vizitki so dobili naslov: Ivan Tihi, inženir v Čikagi. Kdo je nesrečnež in kaj vzrok njegovega samoumora še ni dognano.

Društva.

— **Katoliško izobraževalno društvo v Dolnjem Logatcu** vabi k proslavi petletnice svoje ustanovitve, združeni s Slomškovo slavnostjo, ki se vrši v nedeljo, dne 18. avgusta 1912 v notranjih in zunanjih prostorih Društvenega doma. — Spored: 1. J.: Jadransko morje. 2. V. J.: Domovini, prednaša društveni zbor. 3. Slavnostna govora o petletni zgodovini našega društva. Govorita preč. gg. Zaplotnik in Turšič. 4. Mutast muzikant. Burka v enem dejanju. Priredil Jaka Štoka. 5. Komičen nastop »Zvitega Jaka«. Po igri ljudska veselica, pri kateri sodeluje društveni pevski zbor. Med veselico govor o velikem rodoljubu Slomšku; govori g. dr. Božič iz Ljubljane. Stregle domočače »Bogomile« v slovenskih nošah. Za dobro postrežbo bo vsestransko poskrbljeno s pijačo in jedili vsake vrste. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 20 vinarjev za osebo. Pevske točke vodi zborovodja g. Vinko Jovan. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Za obilni poset prosimo vsa vrla sosedna društva in poštvalne domačine za nekaj ur prijetnega, poštenega razvedrila.

— **»Mladeniška Marijina družba«** na Gočah priredi v nedeljo, dne 18. avgusta 1912 veliko veselico ob pol 4. uri popoldne na dvorišču gospoda Cirila Štemberger na Gočah v proslavo ob dvainosetletni rojstva N. s sledečim vspešnim: 1. »Naš prapor«, Fr. Ferjančič, poje moški zbor. 2. Zgodovinsko jedro k igri »Mlini pod zemljo«: govor. 3. »Mlini pod zemljo« ali »Zadnje ure poganstva v Rimu«, igrokaz v petih dejanjih. Vstopnina: Sedeži za osebo 1 K, stojšča za osebo 40 v. — K obilni udeležbi vljudo vabi odbor. — Ker si družba želi kupiti zastavo, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Ljubljanske novice.

lj Na Brezovici pri Ljubljani bo v nedeljo, dne 18. avgusta, ob 3. uri popoldne ljubljansko katoliško mladeniško društvo uprizorilo Calderonovo igro »Stanovitni kraljeviči«. Pred igro bo nastopil pevski zbor katoliškega društva rokodelskih pomočnikov. Prireditelj bo prav zanimiva in bo gotovo privabila veliko gostov tudi iz sosednjih župnij.

lj Deško zavetišče v slovenskem gledališču. Včerajšnji večer so nam priredili gojenci deškega zavetišča iz Meidlinga lepo dramatično produkcijo. Deset dečkov je najprej uprizorilo nekaj rajalni balet, katerega je spremljal orkester. Zatem smo videli štiri prav dobro posrečene žive slike iz življenja mladih dečkov zavetišča. Največji upogled v resnost in vztrajnost, s katero se goji v zavodu tudi umetnost, pa nam je prinesla igra »Vrnitev«, ki so jo včeraj gojenci uprizorili. Od mladih, še nerazvitih dečkov nismo oddale tega pričakovali, kar smo včeraj videli. Nobenega deklamiranja, nikake plahosti, ki jo kažejo navadno deški igralci pri teh letih. Izrazita mimika, siguren nastop, jasna izgovarjava, glasno, umerjeno, poantirano govorjenje, živahno kretanje posameznih igralcev, ki so izborni zadeli milje igre in se naravnost uživali v svoje vloge, vse dela čast aranžerju te produkcije. Med posameznimi odmore je sviral s prav deško živahnostjo godba zavetišča. — Danes popoldne ob 5. uri je koncert v hotelu »Bellevue«.

lj Musica sacra v stolnici. Jutri na Veliki Šmaren se bo pri veliki sv. maši ob 10. izvajalo sledeče: Missa in hon. B. M. V., op. 47, z. l. M. Filke, gradual »Propter veritatem«, z. l. Ant. Foerster, ofertorij »Assumpta«, z. l. V. Rihovsky.

lj Vinska pokušnja se vrši vsled jutrišnjega praznika danes od 5. do 9. uri zvečer pod kavarno »Evropa«.

lj Promenadni koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši ob ugodnem vremenu v petek, 16. t. m., od pol 7. do pol 8. ure zvečer v Zvezdi.

lj Umrl so v Ljubljani. Ivan Stiplošek, sin slikarja, 5 tednov. — Marjeta Hubat, žena deželnega oficijanta, 58 let. — Fran Habič, bivši delavec, 57 let. — Marija Štirn, dninarica, 39 let. — Vinko Novak, sin slaščičarskega pomočnika, 2 leti. — Uršula Garvas, zasnica, 63 let.

lj Neurje. Kakor zadnjič, je tudi danes ponoči grmelo in treskalo ter li lo, kakor iz škafe. V Trnovem je tresčilo v hišo trgovca g. Sokliča ter razbilo nekaj opeke. Strela je šinila v neko shrambo, kjer bi bil lahko nastal ogenj, ko bi domači takoj ne prihiteli in pogasili. Tudi telefonsko in električno omrežje je precej trpelo. Vihar in ploha sta bila tako močna, da so v Sodnijski ulici zablodile tri divje race in popadale na cesto, a so kmalu zopet prišle k sebi in odletele v burno noč.

Koroške novice.

k Za evharistični shod na Dunaju se je doslej prijavilo 368 Slovencev, tako da bomo šli koroški Slovenci s posebnim vlakom na Dunaj. Ziljani in Rožani bodo šli v narodnih nošah, kar bo našim Slovincem v ponos in čast.

k Vojaška vest. 2. bataljon 7. pešpolka je odšel iz Celovca na vaje preko Ljubelja v Ljubljano.

k Dobrač se zaradi živinske kuge na njegovih pašnikih za splošni promet zapre.

Telefonska in brzojavna poročila.

ODMEVI JUKIČEVE OBSODBE.

Zagreb, 14. avgusta. Hrvatski poslanci bodo vložili interpelacijo v ogrsko-hrvatskem državnem zboru in v delegacijah.

Zagreb, 14. avgusta. Osnova se je odbor, kateri si je nadel nalogo, porabiti vsako priložnost, da izve vsa Evropa prave vzroke Jukičevega famoznega procesa.

Praga, 14. avgusta. Narodno-socialna stranka na Češkem je sklenila sklicati v nedeljo dopolne protestni shod proti drakonski razsodbi v Jukičevem procesu. Shod se bo vršil pod milim nebom na Vavlskem trgu, največjem trgu Prage, v središču mesta. Nastopili bodo kot govorniki razni državni poslanci.

ZOPET DVA ATENTATA NA VOJAŠKA SKLADIŠČA.

Klosterneburg, 14. avgusta. Včeraj ponoči se je nekdo priplazil k depotu pionirjev in ustrelil na stražo, krogla je prebila vojaku kapo. O atentatorju ni sledu. — Danes zjutraj se je na istem mestu zahrbtni napad ponovil. Neznane je oddal zopet strel na stražo, a je ni zadel. Tudi topot niso mogli napadalca izslediti. Straže so se pomnožile.

Litomeřice, 14. avgusta. Tu sta se dva neznanca priplazila k vojaški straži pri skladišču za smodnik. Vojak je ustrelil. Neznanca sta pobegnila.

ZOPET POTRES V DARDANELIH.

Carigrad, 14. avgusta. V Dardanelih se je vnovič zemlja močno stresla. Več minaretov na mošejah se je podrlo. Poškodovane so tudi trgovine. 1 človek je mrtev, 13 ranjenih.

SMRTNA NESREČA V TRSTU.

Trst, 14. avgusta. V plavžih Kranjske industrijske družbe v Škednju je stroj ubil delavca Florijana Pracha iz Ptuj.

ARETACIJA TRGOVCEV V GORICI.

Gorica, 14. avgusta. Te dni so vzbudile po mestu splošno pozornost aretacije treh gorških trgovcev. Aretirali so trgovca manufakturista Krajnerja v Raštelju, bivšega trgovca Ferfoglio in bivšega trgovca Feliksa Mosetig iz Ronk. Pravijo, da bodo tem aretacijam sledile še druge.

PANIKA NA FRANCOSKI BOJNI LADJI.

Toulon, 14. avgusta. Na križarki »Verite« je nek pomorščak zapazil, da se iz depota za smodnik dviga dim. Mislile, da smodnik gori, je začel kričati in planil v vodo. Polastila se je panika cele posadke 250 mož in vsi so poskakali v vodo ter plavali na obrežje. Pozneje se je izkazalo, da se je pomorščak zmotil.

STRAŠNE GROZOVITOSTI MEKSIKANSKIH REBELOV.

Meksiko, 14. avgusta. Rebeli pod vodstvom Zapate so ustavili nek železniški vlak, v katerem se je nahajalo tudi veliko ranjencev, oziroma bolnikov. Ubili so 36 vojakov in 36 pasažirjev. Potnike so oropali, ubitim ženam odrezali roke, da se polaste prstanov, neko ženo ustrelili, ki je imela mrtvega otroka v naročju, ustrelili in ubili 3 žurnaliste, med njimi nekega Straussa, poročevalca »Imparciala«, katerega so s puškinimi kopiti pobili, dasi jih je prosil, naj mu prizaneso. Nato so požgali vozove.

MASSNET UMRL.

Pariz, 14. avgusta. Tu je včeraj nenadoma umrl znani komponist Jules Massenet.

TATVINA NA LONDONSKEM KOLODVORU.

London, 14. avgusta. Na tukajšnjem kolodvoru je bila ukradena z zlatom okovana biblija in več drugih dragocenosti, ki jih je bil poslal v dar tukaj bivajoči princesinji hessenski Friderik nemški cesar Viljem.

288 VOJAKOV PRED SODIŠČEM.

Peterburg, 14. avgusta. Peterburška brzojavna agentura poroča iz Taškenta: Danes se je pričela tukaj kazenska razprava radi nemirov, dogodivših se v šotarišču zaperjev. Obtoženih je 288 vojakov.

POGREB RAJNEGA JAPONSKEGA MIKADA.

Avstro - Ogrsko zastopa pri pogrebu rajnega mikada po dosedanjih pozicijah avstro - ogrski poslanik v Tokiju, baron Müller. Če se udeleži pogreba tudi kak član vladarske rodbine, še ni določeno. Nemčijo zastopa pri pogrebu princ Henrik, ki se odpelje iz Kijela k pogrebu dne 20. t. m. z velikim spremstvom. Pelje se po Sibirski železnici do Kjaočava, odtod pa z nemško vojni ladjo na Japonsko. Ko potuje nazaj v Evropo, obišče princ Henrik tudi nemške naselbine v Afriki.

Razne stvari.

Hofrichter zopet pred sodiščem.

Znani Adolf Hofrichter, ki je zastrupil svoje tovariše častnike in je zato zaprt v Möllersdorfu, bo zaslišan v Badnu pri sodišču, ker se hoče njegova žena ločiti od njega.

Potres v Turčiji je bil po poročilih grških listov hujši, kakor slovejo dosedanja poročila. Vsak dan dohajajo v Carigrad ladje z mrlji in ranjenci. Gora preroka Elija bruha lavo, tudi po drugih gorah opazujejo vulkanične izbruhe. Potresi se ponavljajo.

Rumunski častniki nadlegovali sorodnico nemškega cesarja. Neko damo, ki se je pripeljala iz Carigrada v Konstanco, so nadlegovali rumunski častniki. Škandal je bil tak, da je posredovala policija, ki je dognala, da so častniki nadlegovali baronico Hohenau, sorodnico nemškega cesarja. Častnike so kaznovali, odstopiti sta morala policijski prefekt in distriktni zdravnik.

Tatvine na artiljerijskem strelišču v Orkenyju. Na artiljerijskem strelišču v Orkenyju so opazili, da kradejo, kakor je dognala policija, bulgarski vrtarji dele topov in krogelj. Tatje so ukradeno blago prodajali Edvardu Blau in Jožefu Schwarz v Lajos-Miszu. Ko sta kupca vozila na vozu ukradeno blago v Budimpešto, sta aretovanca izpovedala, da sta prodajala ukradeno blago tvrdki M. Blau & sin. V skladišču tvrdke M. Blau & sin so našli ukradene blaga v vrednosti 3000 K.

Mnenje gospoda dr. Iv. Dragomiroff-a.

Sofija.

Gospod J. Serravallo.

Trst.

Poznam Vaše Serravallovo Kina-vino z železom; mnogokrat ga priporočam v svoji praksi in mnogi bolniki so bili z njim zadovoljni. Priporočam ga slabotnim in nervoznim osebam, bolnim vsled pomanjkljive hranitve, malokrvnim in limfatičnim, bolnim na prehlajenju in onim, ki jim ne diši nobena hrana. Podal sem ga neki sorodnici, ki je bila malokrvna, živčno-slabotna, bolna na grizi ter nespanju, in ki ni mogla ničesar jesti. Bila je letos tri mesece na deželi in je porabila v tem času štiri buteljke Vašega Serravallovega Kina-vina z železom. Goriimenovane bolezni so izginile, telesna teža se je pomnožila za štiri kilograme, hranitev in splošno notranje delovanje sta se uredila. Druge posebne uspehe sem dosegel pri dveh slabih, bledih in limfatičnih dečkih v starosti sedmih in štirinajstih let, ki sta — ne da bi šla na deželo — porabila sedem buteljk V. a. s e g a v i n a in pri katerih se je teža pomnožila, in sicer pri prvem za tri kilograme, pri drugem pa za tri in pol, in to v času treh mesecev, in sedaj sta dobre konstitucije.

Sofija, 18. oktobra 1909.

Dr. Iv. Dragomiroff.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 13. avgusta 1912.

Pšenica za oktober 1912	11.43
Rž za oktober 1912	11.78
Oves za oktober 1912	9.37
Koruza za avgust 1912	9.65
Koruza za maj 1913	7.55

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
13	9. zveč.	728.8	16.6	sl. zah.	oblačno	
14	7. zjutr.	30.3	16.0	brezvetr.	sk. obl.	28.8
	2. pop.	31.0	20.0	sv. svzh.	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temp. 16.4°, norm. 19.0°.

Ponoči močna nevihta.

Zahvala.

Za vse obilne dokaze iskrenega sočutja ob dnehi prebitke izgube, ko mi je bil prerano odvzeti iskreno ljubljani, nepozabni soprog, blagorodni gospod

ANTON STRES

nadučitelj v Cerknem na Goriškem,

izrekam tem potom vsem najtoplejšo zahvalo. Prav posebno zahvalo sem pa dolžna prečast. duhovščini za častno zadnje spremstvo in tolažilne obiske v boleznih, mnogobrojnemu velečenj. učitelstvu in sicer domačemu učitelstvu iz Cerkna z gosp. katehetom, ostalemu učitelstvu iz Goriške in Kranjske, na čelu mu dež. poslanca gg. E. Gangl in J. Ravnikar, obč. svetnikom, nadučiteljem gg. Dimnik, Jeglič in Likozar ter viškemu učitelstvu s šolsko mladino, velečenj. deputaciji centrale »Slov. gosp. društva« iz Ljubljane, na čelu gosp. prof. Iv. Macher, in slavnim cerkijanskim podružnicam, zastopani po g. I. Strauss, blagor. g. prof. F. Seidl iz Gorice, blagor. gg. učiteljem-pevcem za gniljivo petje pri hiši in ob grobu; slavnim domačim godbi, vsem darovalcem krasnih venec, končno vsem sorodnikom, domačemu prebivalstvu, številnim znancom in prijateljem iz oddaljenih in bližnjih krajev, sploh vsem, ki so dragemu pokojniku izkazali zadnjo čast. Vsem bodi tem potom izrečena iskrena zahvala.

Na Viču pri Ljubljani, 14. avg. 1912.

2536 Karla Stres roj. Lunder.

Gospod

UBALD PL. TRNKÓCZY

lekarnar

v

Ljubljani.

Na priporočilo gosp. Medic-a naročil sem bil za pokušnjo 1 zavoja Vašega »Sladin-čaja«. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesece staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim res izvrstnim »Sladnim čajem« (znamka »Sladin«) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas uljudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljati takoj še nadaljnjih 6 zavojev Vašega »Sladnega čaja«, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Škofljica, dne 12. februarja 1912.

Odličnim spoštovanjem udani

Vinko Ogorelec ml.,
lesni trgovec.

MOJA STARA

izkušnja me ni, da moram za nego kože rabiti le Steeken-
pfer lilijske mlečne mase Bergmann & Co., Telin ob Labi.
Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 441

Zahvala.

Povodom smrti in pogreba naše
ljubljene soproge, matere, stare ma-
tere, sestre i. t. d. gospe

KRISTINE PETRIČ roj. GRUNDNER

izrekamo za izkazano sožalje, za častno
spremembo nepozabne pokojnice k ve-
nemu počitku, vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem tem potom naj-
priširnejšo zahvalo.

Ljubljana, 14. avgusta 1912.

2532

Žalujoci ostali.

Izjava,

s katero preklicuje podpisana žaljive besede,
s katerimi je žalila spomin pokojnega go-
spoda Venčeslava Hofmana, železniškega ču-
vaja na Dovjem, jih obžaluje in obljublja
vdovi istega Mariji Hofman, da jih ne bo
več ponavljala. 2538

Javornik, dne 10. avgusta 1912.

Ana Pečar.

Naznanilo.

Dne 10. avgusta podano
izjavo glede Ivane Verbič,
roj. Breznik, prekličem. 2537

Andrej Verbič.

Kupi se dobro ohranjen pianino

Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro
Pianino 2541.

Ženična ponudba!

Trgovca in posestnika, star 26 let, v lepem
večjem kraju Gorenjske, se želi seznaniti
radi pomanjkanja znanja z gospico poštene
krščanske hiše, staro ne čez 28 let, večjo
gospodinjstva in ki ima premoženja od
16.000 do 20.000 K. — Samo resne po-
nudbe s sliko naj se pošljejo pod št. 1450
do konca avgusta na upravo „Slovenca.“
Tajnost zadržana! — Slika se vrne!

Nov biljard

se proda, kakor tudi 2544

mošt iz hrušek

in sicer 20 hl, po zelo nizki ceni.

Ivan Ferjan, Jesenice, Gorenjsko.

Hiša s sadnim vrtom

se proda za 10.500 K, in sicer je treba
izplačati takoj le 2.800 K. Natančneje
se izve iz prijaznosti na Kongresnem
trgu št. 6 spodaj na dvorišču ali v Rožni
dolini št. 154, cesta V pri Ljublj. 2341

Kdor še ne ve,

kako velike vred-
nosti je za vsakega,
ki ima živino, temu
brzoparilni kotel za živinsko krmo, pošlje
„Slovenska Straža“ v Ljubljani podučni popis
takih kotlov popolnoma zastonj. 2502

Orožniški stražmojster v pok. išče

primerne službe.

Nastop lahko takoj. — Naslov pove uprava lista
pod številko 2512.

Motor Neckarsulmer

6 HP z dvojno prestavo. Model 1911/12 z pri-
klopnim vozom za dve osebi se takoj proda.
Josip Vesol, Prešernova ulica 20 — 24. 2493

Lepa hiša

z dobrovpeljeno restavracijo in tiskarico se pod
ugodnimi pogoji proda na Kranjskem, zaradi
preselitve. Stoji na najbolj prometnem brezkon-
kurenčnem prostoru v okolici. — Kje? pove
upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2477. 2477

Lično enonadstropna hiša

z velikim vrtom v St. Peterskem pred-
mestju v Ljubljani se pod zelo ugod-
nimi denarnimi pogoji proda. Pojasnila
v posredovalni pisarni **Peter Matelič,**
Ljubljana, Škofja ul. 10. Telefon 155.

V najem ali na račun se odda v
Komendi dobro vpeljana 2485

gostilna.

Pojasnila da vinska trgovina And.
Mejač, Komenda.

Hiša

z lepim sadnim vrtom,
hlevom, njivami in pa
travniki, oddaljena je
3/4 ure od Ljubljane, z
lepo lego tik ceste, se proda. — Več pove
Ivan Skalar, Zapuže št. 15, pošta
St. Vid nad Ljub-
ljano. 2522

Išče se pobožna in varčna 2517

kuharica

40 let stara za župnišče na deželi. Zahteva se
dobro spričevalo domačega g. župnika. Več pove
upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2527. (Znamka!)

Zlate svedinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Zahvala.

Izrekam tem potom gosp.
primariju dr. Fran Dergancu
za uspešno ozdravitev in ope-
racijo v moji brezupni bolezni
najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1912.

2531

Josipina Rudkowsky.

Sprejmeta se v trajno delo

2 tesarja in 2 učencea

za Polo. — Vpraša naj se v študentovski
ulici 3, (drugo nadstropje) Ljubljana.

Sode od olja ali firneža

kupuje

Kranjska tovarna lanenega olja
v Britofu pri Kranju

Zabret & Co.

Prostovoljna razprodaja!

Oskrbništvo graščine »Loka pri Zidanem
mostu« proda del imenovanega posestva, kakor
njive, travnike, gozde itd.

Začetek razprodaje dne 19. avgusta in se
vrši ista vsak dan do 25. avgusta, pričnši ob
8. uri zjutraj. 2514

Usnjarna

se da pod zelo ugodnimi pogoji v najem
eventuelno tudi proda; zraven tudi
**zemljišče, obstoječe iz
urta, njiv in gozdov.**

Posestvo leži 1 uro od Kranja.

Natančna pojasnila daje tvrdka **J. & A.**
Majdič v Kranju. 2534

Splošna priljubljenost

preizkušenega : Frankovega : kavi-
nega dodatka s kavinim mlinčkom
pripisati je njegovi nedosežni izdat-
nosti v jedru, okusu in barvi.

Tovarna v Zagrebu.

Več stanovanj

v novi hiši

Delarska ulica

vhod v ulico iz Poljanske
ceste oziroma iz Poljanskega
nasipa.

Več pove lastnik

Adolf Hauptmann, Ljubljana.

2459

Cirkvenica Vila Antonija

blizu morja. Letna in zimska sezona.
Kopanje v morju do konec oktobra.
Srednja zimska temperatura 9-30 C,
za 1 1/2° višja kot v Opatiji. Po-
sebnost priporočljivo za živčne,
pljučne, ženske bolezni, skro-
tulozo, itd. Sobe od 2 K
dalje. Vila je v domačih
rokah. Pojasnila se do-
be v **vili Antoniji.**

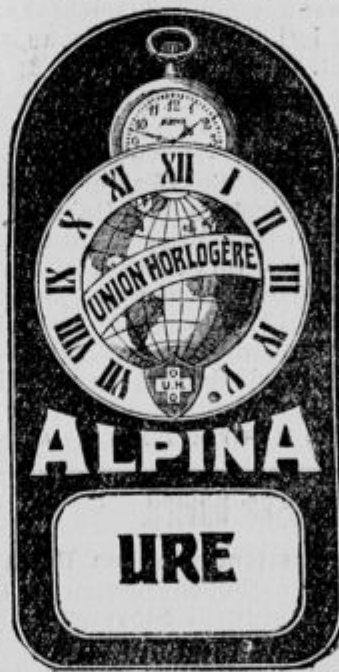
2445

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za
svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. žup-
nika **Haasea o ljudskem zavarovanju**, ki se vsakomur dopošlje po-
polnoma zastonj.

2155



Lastna tovarna ur v Svici.

Največja izbira ur v raznih modernih zapestnicah.

Zlatnina in srebrnina.

2509

FR. ČUDEN

Prešernova ul. 1 Ljubljana

delničar prvih švicarskih tovarn ur „UNION“ v Ženevi in Biele.

1887 Jubilejni cenik 1912

Opravična številka: E $\frac{2745/12}{2}$

Dražbeni oklic.

Dne 16. avgusta 1912 dopoldne ob 9 uri prodado se v Ljubljani, Mestni
trg št. 24 po javni dražbi sledeči predmeti:

prodajalniška oprava konfekcijsko blago.

Na draženje se bo jelo pozivati še-le pol ure po ravno navedeni uri;
med tem se smejo ti predmeti ogledovati.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek V

dne 13. avgusta 1912.

2533

Cenjenim p. n. damam.

Naznanjam, da otvorim s 5. avgustom t. l.

prvi damski modni salon za angleška in francoska dela.

Z ozirom na to, da sem si pridobil z večletno prakso v večjih
evropskih mestih, kakor n. pr. v Parizu, Dunaju itd., vse tozadevne
vrednosti in zmožnosti, pričakujem od strani cenj. p. n. dam najboljšega
poseta ter zagotavljam najizbornejšo izgotovitev vsakovrstnih toalet
in kostumov.

2411

TEODOR KUNC, Prešernova ul. 5, I. n.